

Бөлім бойынша тест жинақтары

I бөлім-Географиялық зерттеу әдістері

1-тақырып:География ғылымының салалары

1.Географиялық қабықтың адамзат игерген бөлігі

- A) географиялық орта
- B) географиялық қабық
- C) игерілген орта
- D) физикалық қабық

2.Географиялық қабықтың құрылысы мен даму заңдылықтарын зерттейтін сала

- A) геоморфология
- B) жалпы физикалық география
- C) биогеография
- D) геоэкология

3.Жер бедерінің құрылысы,шығу тегі,даму тарихы,қазіргі өзгерістері мен таралу заңдылықтарын зерттейтін сала

- A) геоморфология
- B) гидрология
- C) климатология
- D) саяси география

4.Шаруашылықтың аумақтық ұйымдасу заңдылықтары мен құрылымын зерттейтін сала

- A) әлеуметтік география
- B) халық географиясы
- C) экономикалық география
- D) саяси география

5.Табиғатты пайдаланудың экологиялық аспектілерін,адам мен табиғаттың өзара әрекеттесуі мен экологиялық ахуалын зерттейтін сала

- A) геоглобалистика
- B) картография
- C) рекреациялық география
- D) геоэкология

6.Адамзаттың ғаламдық проблемалары мен оларды шешу жолдарын зерттейтін сала

- A) медициналық география
- B) геоглобалистика
- C) рекреациялық география
- D) әлеуметтік география

7.Жануарлар мен өсімдіктердің таралу заңдылықтарын,биоценоздарды зерттейтін сала

- A) биогеография
- B) геоморфология
- C) геоэкология
- D) тарихи география

8.Аумақтық рекреациялық жүйелердің қалыптасу заңдылықтарын,қызметті мен таралуын зерттейтін сала

- A) халық географиясы
- B) тарихи география
- C) рекреациялық география
- D) табиғат ресурстары географиясы

9.Қоршаған орта ерекшеліктерінің адам денсаулығы мен өмір сапасына ықпалын және аурулардың географиялық таралу заңдылықтарын зерттейтін сала

- A) медициналық география
- B) әлеуметтік география
- C) саяси география
- D) картография

10.Табиғи ресурстардың жеке түрлері мен аумақтық жиынтықтарының орналасуы мен құрылымын,оларды экономикалық бағалау мен тиімді пайдалану мәселелерін зерттейтін сала

- A) табиғат ресурстары географиясы
- B) физикалық география
- C) гидрология
- D) экономикалық география

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A	B	A	C	D	B	A	C	A	A

2-тақырып: Географиялық зерттеу әдістерінің түрлері

1. Белгілі бір маршруттар бойымен жүріп өту және сипаттаулар жасау, өлшеу жұмыстарын жүргізу барысында зерттеу нысаны туралы деректер жинақтау және өңдеу әдістері

- A) далалық әдістер
- B) картографиялық әдістер
- C) теориялық әдістер
- D) салыстырмалы әдістер

2. Далалық зерттеу әдістерінің бөлінуі

- A) экспедициялық және стационарлық
- B) салыстырмалы және анықтамалық
- C) бірөлшемді және көпөлшемді
- D) картографиялық және математикалық

3. Тұрақты түрде ұдайы зерттеу нысанының жай-күйінің өзгерістері туралы деректер жинау, жинақталған деректерді өңдеу арқылы болжамдар жасау

- A) стационарлық
- B) сараптамалық
- C) экспедициялық
- D) болжамдық

4. Жұмысы алдын ала бекітілген жоспар мен маршрут бойынша ұйымдастырылатын әдіс

- A) стационарлық
- B) экспедициялық
- C) математикалық
- D) сапалық

5. Қазақстанның Антарктидаға алғашқы экспедициясы болған жыл

- A) 2012ж
- B) 2011ж
- C) 2000ж
- D) 2015ж

6. Картаны дереккөз ретінде, яғни онда бейнеленген нысандар, құбылыстар мен үдерістерді жаңа білім алу үшін пайдалану әдісі

- A) теориялық
- B) модельдеу
- C) картографиялық
- D) стационарлық

7. Нсыандар мен құбылыстардың таралуын талдау әдісі

- A) графикалық талдау
- B) картометриялық талдау
- C) визуалды талдау
- D) статистикалық талдау

8. Карталардан алынаған деректерді сандық түрде бағалау әдісі

- A) статистикалық талдау
- B) визуалды талдау
- C) графикалық талдау
- D) математикалық талдау

9. Карта деректерін кеңістік профильдер жасауда пайдалану әдісі

- A) статистикалық талдау
- B) визуалды талдау
- C) графикалық талдау
- D) математикалық талдау

10. Карта бойынша арақашықтықтарды, координаталарды, биіктіктер мен тереңдіктерді, бағыттарды анықтау әдісі

- A) картометриялық талдау
- B) визуалды талдау
- C) статистикалық талдау
- D) математикалық талдау

11. Әртүрлі карталардағы құбылыстарды салыстырып, олардың байланыстарын анықтау, ауаның ластану қаратсы мен тыныс жолдары ауруларының деңгейі берліген картаны талдау әдісі

- A) статистикалық
- B) стационарлық
- C) картографиялық
- D) картометриялық

12.Зерттелетін нысанды танып білу мақсатында ой әрекетіне негізделген әдістер жиынтығы

- A) жүйелеу
- B) теориялық
- C) жалпылау
- D) салыстырмалы-географиялық

13.Зерттелетін географиялық нысанды немесе құбылысты құрамдас бөліктерге ойша жіктеп алып,оның құрылымын,қасиеттерін,байланыстарын зерттеуге бағытталған әдіс

- A) жүйелеу
- B) жалпылау
- C) теориялық
- D) статистикалық

14.Зерттелетін географиялық нысанның немесе құбылыстың құрамдас бөліктерін,олардың қасиеттерін,байланыстарын ойша біріктіру арқылы осы нысанды біртұтас түрде танып білу әдісі

- A) жалпыдау
- B) жүйелеу
- C) салыстыру
- D) бағалау

15.Геродот,Страбон,Аристотель еңбектерінде қолданылған,ғылыми тұрғыда негізін неміс ғалым,әйгілі саяхатшы А.Гумбольдт қалаған әдіс

- A) модельдеу
- B) салыстырмалы-географиялық
- C) теориялық
- D) сатистикалық

16.Белгілі бір ортақ қасиеті бар нысандарды салыстыру әдісі

- A) теориялық
- B) модельдеу
- C) салыстырмалы-географиялық
- D) картографиялық

17.зерттеу нысаны оның көшірмесімен алмастырылатын әдіс

- A) салыстырмалы-географиялық
- B) модельдеу
- C) бағалау
- D) теориялық

18. Гималай және Альпі тауларындағы мұздықтардың түрлерін салыстыру барысында қолданылатын әдіс

- A) салыстырмалы-географиялық
- B) теориялық
- C) стационарлық
- D) статистикалық

19. Мысалы, Қазақстан облыстарындағы 2016 жылғы халық санын салыстыру кезінде қолданылатын әдіс

- A) картографиялық
- B) модельдеу
- C) салыстырмалы-географиялық
- D) статистикалық

20. Нысанды немесе құбылысты әртүрлі уақыт кезеңдерінде салыстыру кезінде қолданылатын әдіс

- A) теориялық
- B) модельдеу
- C) математикалық
- D) салыстырмалы-географиялық

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A	A	A	B	B	C	C	D	C	A	A	B	A	A	B	C	B	A	C	D

3-тақырып: Географиялық деректерді өңдеу және талдау

4-тақырып: Географиялық модельдер

1. Географиялық деректер түрлері

- A) жаңа және ескі
- B) сандық және сапалық
- C) бағалы және арзан
- D) математикалық және базалық

2. Географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды дәл сипаттап, олардың өлшемдері, ауқымдары, мерзімдері туралы нақты мәлімет беретін деректер

- A) сандық
- B) сапалық
- C) бағалық
- D) өлшемдік

3. Зерттелетін нысанның сипаттамасы жасалып, түсіндірме берілетін деректер

- A) сапалық
- B) сандық
- C) графикалық
- D) бағалық

4. Нақты нысанның, құбылыс немесе үдерістің жеңілдетілген үлгісі

- A) глобус
- B) модель
- C) ақпарат
- D) карта

5. Географиядағы ғылыми негіздегі алғашқы модельді 1826 жылы жасаған кім

- A) Сергей Лазарев
- B) Джзуппе Верди
- C) Аристотель
- D) Иоганн Генрих фон Тюнен

6. Географиядағы ең алғашқы «Оқшау мемлекет» моделі жасалған ел

- A) Франция
- B) Германия
- C) Швеция
- D) Норвегия

7. Нысан, құбылыс, үдеріс туралы жазбаша немесе ауызша түрде сипаттама беретін модель түрі

- A) кестелік модель
- B) графикалық модель
- C) вербальді модель
- D) сандық модель

8.Нысандар,құбылыстар немесе үдерістерді графикалық бейнелер түрінде көрнекі түрде көрсету тәсілі

- A) вербальды модель
- B) графикалық модель
- C) кестелік модель
- D) сандық модель

9.Нысандар,құбылыстар,үдерістер немесе олардың қасиеттері тізім түрінде,ал олардың шамалары ұяшықтарға орналастырылатын тікбұрышты кесте түрінде болады.Бұл ммодель

- A) Кестелік модель
- B) графикалық модель
- C) сандық модель
- D) вербальды модель

10.Нысанның,құбылыстың,үдерістің зат түріндегі нақты пішіні беріледі.Бұл модель

- A) заттық
- B) сандық
- C) сапалық
- D) гарфикалық

11.Нысан,құбылыс немесе үдерістің қасиеттері мен күйін,маңызды байланыстарын сипаттайтын ақпараттаржинақталады.Бұл модель

- A) ақпараттық
- B) заттық
- C) сандық
- D) сапалық

12.Нысанның,құбылыс немесе үдерістің сандық сипаттамалары математикалық формулалар арқылы жасалатын модель түрі

- A) ақпараттық
- B) заттық
- C) графикалық
- D) математикалық

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
B	A	A	A	D	B	C	B	A	A	A	D

5-тақырып:Зерттеу нәтижелерін ұсыну формалары

1.Ғылыми есеп,баяндама,мақала,реферат түрінде орындалатын зерттеу түрі

- A) мәтіндік
- B) көрнекілік
- C) есептік
- D) тақырыптық

2.Зерттеу нәтижелерін ұсыну формалары қалай бөлінеді

- A) мәтіндік,көрнекілік
- B) есептік,графикалық
- C) тақырыптық,базалық
- D) сандық,сапалық

3.Зерттеудің әдістері,кезеңдері,мазмұны мен нәтижелері баяндалатын құжат түрінде рәсімделеді

- A) баяндама
- B) ғылыми есеп
- C) мақала
- D) графика

4.Зерттеу нәтижесін белгілі бір ғылыми іс-шара кезінде ауыпша айтып беру

- A) баяндама
- B) ғылыми есеп
- C) реферат
- D) мақала

5.Ғылыми немесе бұқаралық баспасөз үшін жазылады

- A) мақала
- B) баяндама
- C) реферат
- D) ғылыми есеп

6.Зерттеу нәтижелерін қысқаша түрде баяндау,әдебиеттерге шолу жасау

- A) мақала
- B) баяндама
- C) ғылыми есеп
- D) реферат

7.Модельдер,электрондық және қағаз түріндегі таныстырылым,қабырғалық баяндама жататын зерттеу түрі

- A) мақала
- B) мәтіндік
- C) көрнекілік
- D) ғылыми есеп

8.Зерттеудің нәтижесін ауызша баяндауды қажет етпейтін,тек көрнекі және қысқа түрде көпшілік назарына көрсету тәсілі

- A) қабырғалық баяндама
- B) электрондық таныстырылым
- C) қағаз түріндегі таныстырылым
- D) таныстырылым

9.Қабылдауға жеңіл болуы үшін ұзақ сөйлемдер,түсіндірулерберілмейтін,таныстырылым дайындауда шрифт көлеміне,түстерді таңдауға,арнайы эффектілер(анимация) қолдануға көңіл бөлінетін зерттеу түрі

- A) қағаз түріндегі таныстырылым
- B) электрондық таныстырылым
- C) қабырғалық баяндама
- D) ғылыми есеп

10.Көпшілікке таратылып беріледі немесе көрнекі плакаттар түрінде қабырғаға ілінеді

- A) қағаз түріндегі таныстырылым
- B) электрондық таныстырылым
- C) қабырғалық баяндама
- D) ғылыми есеп

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A	A	B	A	A	D	C	A	B	A

II-бөлім:Картография және Географиялық деректер базасы

6 тақырып:Тақырыптық карталар және оларды қосымша сипаттайтын элементтер

7-тақырып:Тақырыптық карталарды оқу және тақырыптық географиялық номенклатура

1.Математикалық тәсілмен анықталып,кішірейтілген және жинақталған Жер бетінің немесе басқа аспан денелері мен ғаламшарлардың беткі пішінін жазықтық бетіне көшірілген нақты көрінісі

- A) географиялық карта
- B) глобус
- C) графикалық сызба
- D) электронды сызба

1,2.Географиялық карталардың бөліну түрлерін жазыңыз

*Мазмұныны
қарай* _____

*Қамтитын аумағын
қарай* _____

*Масштабына
қарай* _____

2.Жер эллипсоидін белгілі бір математикалық тәсілмен жазықтық бетіне көшіру

- A) картографиялық проекция
- B) тақырыптық карта
- C) географиялық карта
- D) климаттық карта

3.Белгілі бір тақырыпқа арналған немесе бірнеше тақырыпты кіріктіретін карта

- A) картографиялық карта
- B) тақырыптық карта
- C) географиялық карта
- D) климаттық карта

4.Кесінделетін аумақты қандай да бір сапалық белгісіне қарай жеке бөліктерге бөлгенде қолданылатын әдіс

- A) изосызықтар әдісі
- B) сапалық түс әдісі
- C) қозғалыс сызықтары әдісі
- D) ғылыми есеп әдісі

5. Жалпы географиялық карталарда да, тақырыптық карталарда да қолданылатын, жер бетіндегі қандай да бір құбылысты сипаттай алатын және мөлшерлік мәні бірдей нүктелерді қосатын қисық сызықтар

- A) сапалық түс әдісі
- B) изосызықтар әдісі
- C) қозғалыс сызықтары әдісі
- D) ғылыми есеп әдісі

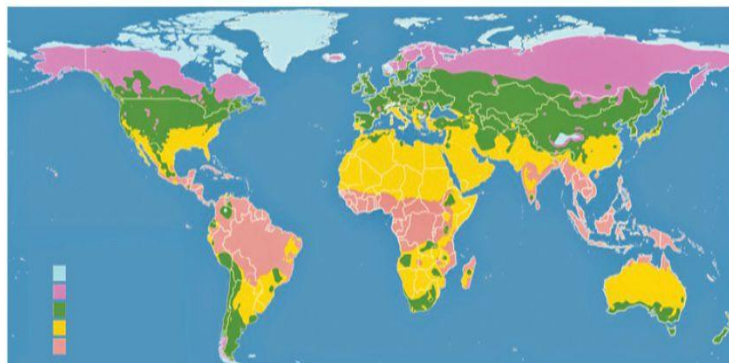
6. Картада бағыттың ауысуы, теміржол, тасжол және басқа жолдармен жүктің тасу бағыты, теңіз және әуе қатынас жолдарының бағыттары берілетін әдіс

- A) сапалық түс әдісі
- B) изосызықтар әдісі
- C) қозғалыс сызықтары әдісі
- D) ғылыми есеп әдісі

7. Карта жасау барысында оның мазмұны мен картада берілетін нысандардың, құбылыстардың ішіндегі ең негізгі түрлерін таңдап алу қызметін қалай деп атайды

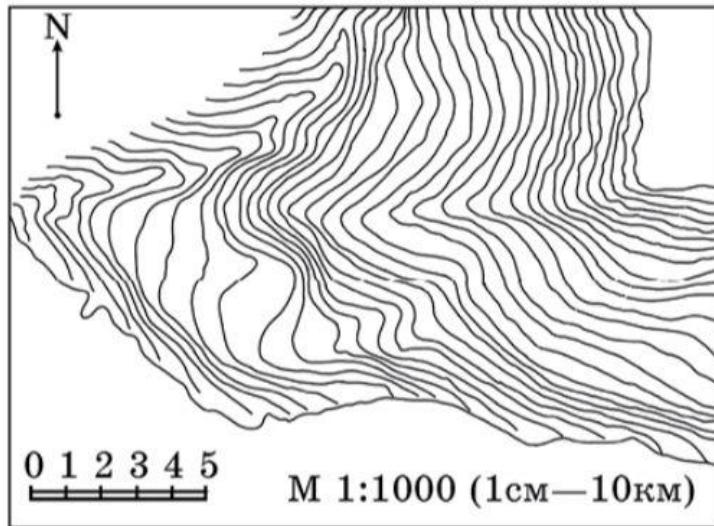
- A) картографиялық жинақтау
- B) ғылыми жинақтау
- C) проекциялық жинақтау
- D) аудандық жинақтау

8. Суретте көрсетілген әдіс

- A) қозғалыс сызықтары әдісі
- B) изосызықтар әдісі
- C) сапалық түс әдісі
- D) ғылыми есеп әдісі

9. Суретте көрсетілген әдіс

- A) сапалық түс әдісі
- B) изосызықтар әдісі
- C) ғылыми есеп әдісі
- D) қозғалыс сызықтары әдісі

10. Суретте көрсетілген әдіс

- A) сапалық түс әдісі
- B) ғылыми есеп әдісі
- C) қозғалыс сызықтары әдісі
- D) ғылыми есеп әдісі

11.Еуразия материгінің солтүстік шеткі нүктесі

- A) Челюскин
- B) Пиай
- C) Дежнев
- D) Рока

12.Еуразия материгінің батыс шеткі нүктесі

- A) Челюскин
- B) Пиай
- C) Дежнев
- D) Рока

13.Еуразия материгінің шығыс шеткі нүктесі

- A) Челюскин
- B) Пиай
- C) Дежнев
- D) Рока

14.Еуразия материгінің оңтүстік шеткі нүктесі

- A) Челюскин
- B) Пиай
- C) Дежнев
- D) Рока

15.Еуразия материгінің жалпы ауданы

- A) 54,2 млн км²
- B) 65,9 млн км²
- C) 25,8 млн км²
- D) 48,5 млн км²

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
A	A	B	B	B	C	A	C	B	C	A	D	C	B	B

1,2.Мазмұнына қарай-жалпы географиялық немесе физикалық,тақырыптық,арнаулы және кешендік карталар

Қамтитын аумағын ақарай-дүниежүзілік,материктік,мұхиттық,дүние бөліктері,материк бөліктері,жсекелеген елдер,елдер бөліктері,аймақтық және жергілікті жер карталары

Масштабына қарай-ірі масштабты немесе топографиялық карталар, орта масштабты және ұсақ масштабты карталар

Географиялық деректер базасы

8-тақырып: Географиялық деректер базасын қалыптастыруда ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың рөлі

1. Геоақпараттық картографиялау қалыптасқан уақыт

- A) XXғ
- B) XIXғ
- C) XXIғ
- D) XVIIIғ

2. Географиялық нысандардың кеңістіктегі орны туралы сандық мәліметтердің жиынтығы

- A) Виртуалды картографиялау
- B) Географиялық мәліметтер базасы
- C) Географиялық проекциялау
- D) Географиялық есептер базасы

3. Компьютерлік технологияның көмегімен қашықтықтан зондтау және мультимедиа мәліметтерін пайдалан отырып, географиялық бейнелеудің имитациялық моделін құрастыру

- A) Виртуалды картографиялау
- B) Географиялық деректер базасы
- C) Географиялық проекциялау
- D) Географиялық есептер базасы

4. ГАЖ-дың базасы қалай бөлінеді

- A) графикалық, тақырыптық
- B) сандық, сапалық
- C) есептік, базалық
- D) карталық, ақпараттық

5. Геоақпараттық жүйе технологиясы базасында жасалынатын ірі масштабты жалпы географиялық, тақырыптық және арнаулы карталар түрінде жинақталатын карталар

- A) үш өлшемді компьютерлік модельдер
- B) қазіргі электронды карталар
- C) анимациялық кескіндер
- D) есептік карталар

6.Компьютерлік бағдарлама көмегімен табиғаттағы құбылыстар мен кейбір жүйелердің абстрактілі үлгісін шынайы пішінде көрсету

- A) қазіргі электронды карталар
- B) анимациялық кескіндер
- C) үш өлшемді компьютерлік карталар
- D) есептік карталар

7.Қимыл-қозғалыс көмегімен табиғаттағы түрлі құбылыстарды бір үлгі деңгейінде түрліше ақпарат көмегімен замануи картографиялық анимациялық туындыларға айналдыру

- A) қазіргі электронды карталар
- B) анимациялық кескіндер
- C) есептік карталар
- D) үш өлшемді компьютерлік карталар

8.Анаморфоз сипатында жасалынған карталардың саны

- A) 800-ге жуық
- B) 5500-ге жуық
- C) 900-ге жуық
- D) 1000-ға жуық

9.Анаморфоз сипатында жасалынған карталардың басым көпшілігін жасаған ел (Шеффилд,Мичиган университеттері ғалымдары жасаған)

- A) Қытай
- B) Жапония
- C) Германия
- D) АҚШ

10.GPS қай елдің Қорғаныс министрлігі тапсырысымен құрастырылып,қолданысқа енгізілген

- A) АҚШ
- B) Ресей
- C) Жапония
- D) Қытай

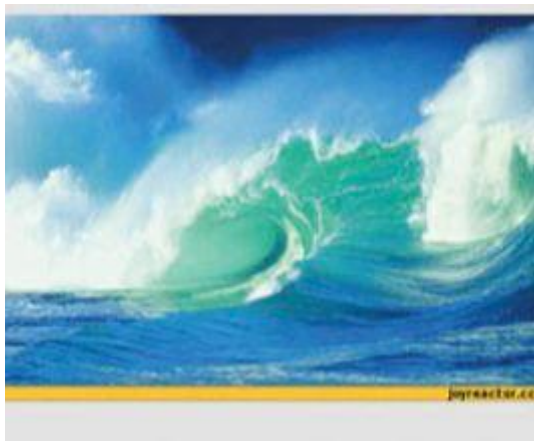
11.Ең алғаш 1982 жылы 12 қазанда орбитаға шығарылған ГЛОНАСС навигациялық жерсеріктік жүйе қай елге тиесілі

- A) Германия
- B) Ресей
- C) АҚШ
- D) Франция

12.Қазақстан ғалымдары ғарышты игеру мақсатында орбита кеңістігіне шығарған Жер серік

- A) ҚазСат
- B) ҚазақСат
- C) KZ-91
- D) KZ-25

13.Суретте көрсетілген кескін түрі

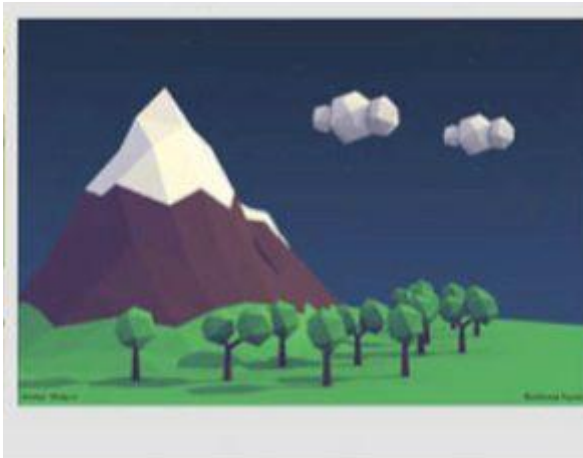
- A) қазіргі электронды карталар
- B) үш өлшемді компьютерлік модельдер
- C) анимациялық кескін
- D) сандық карта

14.Суретте көрсетілген карта

- A) есептік карта
- B) анимациялық кескін
- C) үш өлшемді компьютердік модель
- D) қазіргі электронды карта

15. Суретте көрсетілген модель

- A) үш өлшемді компьютерлік модель
- B) есептік карта
- C) анимациялық кескін
- D) қазіргі электронды карта

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
A	B	A	A	B	C	B	C	D	A	B	A	C	D	A

III-бөлім Физикалық география

Литосфера

9-тақырып: Жер бедерінің қалыптасу және таралу заңдылықтар. Жер бедерінің жіктелуі. Материктер мен мұхиттардың ірі орографиялық элементтері

1. Жер бедерінің барлық пішіндерінің қалыптасуына әсер етуші күштердің жіктелуі

- A) күшті, әлсіз
- B) ішкі, сыртқы
- C) сандық, сапалық
- D) мұхиттық, материктік

2. Жер қыртысының қатпарлану кезінде біртұтас жоғары көтерілген бөлігі

- A) антиклиналь
- B) синклиналь
- C) моноклиналь
- D) эпицентр

3. Жер қыртысының майысып төмен түскен бөлігі

- A) антиклиналь
- B) синклиналь
- C) моноклиналь
- D) эпицентр

4. Жер қыртысының беткі тегіс болып көтерілген бөлігі

- A) антиклиналь
- B) синклиналь
- C) моноклиналь
- D) эпицентр

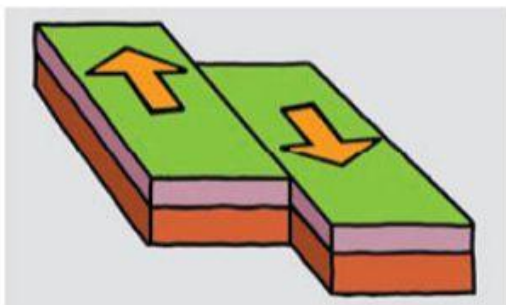
5. Қатпарлану жүру барысындағы спрединг бұл

- A) ендік бағытта қашықтау
- B) ендік бағытта жақындау
- C) қарама-қарсы бағытта ығысу
- D) көлденең бағытта ажырау

6. Қатпарлану жүру барысында субдукция бұл

- A) ендік бағытта қашықтау
- B) ендік бағытта жақындау
- C) қарама-қарсы бағытта ығысу
- D) тік бағытта жақындау

7. Суретте көрсетілген қозғалыс түрі

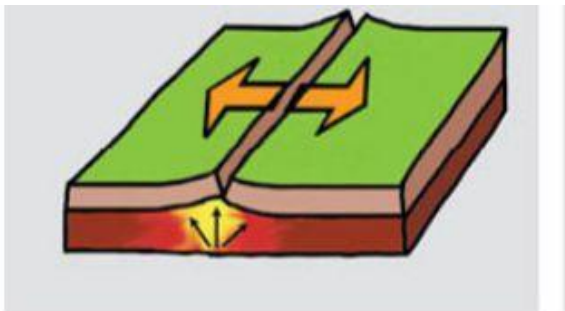
- A) моносинклиналь
- B) спрединг
- C) субдукция
- D) ығысу

8. Суретте көрсетілген қозғалыс түрі

- A) синклиналь
- B) спрединг
- C) субдукция
- D) ығысу

9. Суретте көрсетілген қозғалыс түрі

- A) антиклиналь
- B) спрединг
- C) субдукция
- D) ығысу

10. Тік қозғалатын белсенді тектоникалық қозғалыстар әсерінен тау құрылымдарын қалыптастыратын геологиялық үдеріс

- A) тау жасалуы
- B) тенрбелмелі қозғалыстар
- C) физикалық үгілу
- D) химиялық үгілу

11. Жер қыртысының бір бөлігінің жоғары, екінші бөлігінің төмен түсуіне ықпал жасайтын баяу қозғалыстар

- A) тау жасалу
- B) тербелмелі қозғалыстар
- C) физикалық үгілу
- D) химиялық үгілу

12. Тау жыныстары минерлады құрамның өзгеріске ұшырамастан бұзылуы

- A) тау жасалу
- B) тербелмелі қозғалыстар
- C) физикалық үгілу
- D) химиялық үгілу

13. Тау жыныстарының маңызды химиялық биогендік биохимиялық реакциялар әсерінен бұзылуы

- A) тау жасалу
- B) тербелмелі қозғалыстар
- C) физикалық үгілу
- D) химиялық үгілу

14. Арктика, Антарктика жерлері, биік таулар, шөл мен шөлейттің аридтік аймақтарына тән процесс

- A) тау жасалу
- B) тербелмелі қозғалыстар
- C) физикалық үгілу
- D) химиялық үгілу

15. Сыртқы күштің ең басты әрекеті

- A) үгілу
- B) түзілу
- C) құралу
- D) пайда болу

16. Үгілу әрекеті нәтижесінде тау жыныстарының химиялық құрамы өзгеріске ұшырамаса, ол-

- A) физикалық үгілу
- B) химиялық үгілу

- C) минералды үгілу
- D) өздігінен үгілу

17. Минералдық құрамы өзгеріске ұшырай отырып үгітілсе, ол-

- A) физикалық үгілу
- B) химиялық үгілу
- C) минералды үгілу
- D) өздігінен үгілу

18. Күн мен түннің температуралық айырмашылығы күшті байқалатын аудандарда үгілу әсерінен қиыршықтасты қорымдардың ірі орталықтары пайда болады. Мұндай құбылыстар тән аймақтар

- A) поляр маңы аймақтары, биік таулы жерлер, Сахара
- B) арктика маңы, жазық жерлер, Гренландия
- C) қоңыржай белдеулер, таулы аймақтар, Бискай шығанағы
- D) экваторлық аймақ, таулы аймақ, Аден шығанағы

19. Жылын 50 см жылдамдықпен тау беткейі арқылы жылжып отыратын «тас өзендер» деп аталатын географиялық нысан

- A) жазық
- B) қорым
- C) бедленд
- D) қырат

20. Үгілу өнімдері мен бор жыныстарын тасымалдау арқылы жер бедерін өзгертуде маңызды рөл атқарады

- A) жел
- B) су
- C) жауын-шашын
- D) қар

21. Жинақталған бос жыныстар өзен ағысының қатты болуына байланысты өте тез шайылып, жылдам тасымалдану жолымен түзілген жер бедері

- A) морена
- B) бедленд
- C) карст
- D) қырат

22. Бедлендтердің көп тараған аудандары

- A) Үндістан түбектерінің тауалды аймақтары, АҚШ жеріндегі Ұлы жазықтар
- B) Сахара шөлі маңы, Мексика жеріндегі Юкатан түбегі
- C) Гренландия аралы батысы, Норвег теңізі жағалауы
- D) Апенин түбегі маңы, Ніл өзені аңғары

23. Қазақстанның қай аумағының қалыптасуы бедлендік қалыптасумен тығыз байланысты

- A) Тянь-Шань таулары
- B) Сарыарқа
- C) Шарын каньоны
- D) Балқаш көлі маңы

24. Мұздықтармен өңделіп, тасымалданған жыныстар

- A) бедленд
- B) альпілік
- C) морена
- D) съерра

25. Мұздықпен өңделген тау жоталары үшкір шыңды, беткейлері тік, терең шатқалды болып келетін жер бедері

- A) бедленд
- B) альпілік
- C) морена
- D) съерра

26. Тау жыныстарының суда еруі

- A) бедленд
- B) карст
- C) морена
- D) съерра

27. Карст пішіндердің ішінде ең көп тарағаны

- A) таулар
- B) жанартаулар
- C) үңгірлер
- D) жазықтар

28. Жер шарындағы ең ұзын үңгір

- A) Аппалачтағы Флинт-Мамонт үңгірі, ұзындығы 587 км
- B) Андағы Монблан, ұзындығы 645 км
- C) Кавказдағы Клубери-Воронья үңгірі, ұзындығы 965 км
- D) Гималайдағы Эверест, ұзындығы 8848 км

29. Жер шарындағы ең терең үңгір, тереңдігі 2256 м

- A) Кавказдағы Клубери-Воронья
- B) Аппалачтағы Хабборт
- C) Кордильердегі Денали
- D) Аппалачтағы Аконкагуа

30. Қазақстандағы көптеген карст пішіндері дамыған аймақтар

- A) Жетісу Алатауында, Балқаш маңында, Тұран жазығында
- B) Сарыарқа аймағында, Алтай тауында, Торғай қақпасында
- C) Қаратау жотасында, Маңғытауда, Үстірт жазықтарында
- D) Сауыр-Тарбағатайда, Мұғалжарда, Шарын коньонында

31,2. Жер шары бойынша карст нәтижесінде қалыптасқан жер бедері пішіндері кең таралған аймақтар

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
B	A	B	C	A	B	D	C	B	A	B	C	D	C	A
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
A	B	A	B	A	B	A	C	C	B	B	C	A	A	A

31,2. Балқан және Кіші Азия түбектері мен Оңтүстік-Шығыс Қытай жерінде, Аппалач тау жүйесінде кең тараған

10-тақырып: Тау жыныстары мен минералдардың жіктелуі. Пайдалы қазбалардың, тау жыныстары мен минералдардың қалыптасу заңдылықтарына байланысты таралуы

1. Жер қыртысын құрайтын әртүрлі агрегаттық күйдегі минералдар жиынтығының тұрақты құрамы

- A) тау жыныстары
- B) жер бедері
- C) қозғалмалы аумақтар
- D) геосинклиналь

2.Магмалық тау жыныстарының жер қыртысының белгілі бір тереңдігінде қалып қойған бөлігі

- A) эффузивті
- B) интрузивті
- C) биологиялық
- D) химиялық

3.Магмалық тау жыныстарының лава түрінде жер бетіне шыққан,құрамындағы бу мен газдан ажыраған бөлігі

- A) эффузивті
- B) интрузивті
- C) биологиялық
- D) химиялық

4.Интрузивті және эффузивті жолмен қалыптасқан тау жыныстары

- A) шөгінді
- B) метаморфты
- C) магмалық
- D) химиялық

5.Физикалық,химиялық және биологиялық жолмен қалыптасқан тау жыныстары

- A) шөгінді
- B) метаморфты
- C) магмалық
- D) химиялық

6.Магмалық және шөгінділік жолмен пайда болған тау жыныстары температура мен қысым әсерінен қай балқиды,бұл тау жыныстары

- A) шөгінді
- B) метаморфты
- C) магмалық
- D) химиялық

7.Интрузивті жыныстарға жатады

- A) гранит,құмтас
- B) құм,глаубер
- C) мұнай,тас көмір
- D) гранит габбро

8.Кейде «Жанартаулық жыныстар» деп атайтын жыныстар

- A) интрузивті
- B) эффузивті
- C) метаморфты
- D) шөгінді

9.Магмалық тау жыныстары жер қыртысының қаншаға жуық пайызын құрайды

- A) 60%
- B) 75%
- C) 55%
- D) 50%

10.Шөгінді жыныстар жер қыртысы массасының қанша пайызын құрайды

- A) 10%
- B) 15%
- C) 25%
- D) 30%

11.Шөгінді жыныстар жер бетінің қанша пайызын жауып жатыр

- A) 85%
- B) 75%
- C) 65%
- D) 50%

12.Шөгінді жыныстардың қалыптасқан орнына қарай бөлінуі

- A) континенттік және теңіздік
- B) мұхиттық және теңіздік
- C) материктік және тауаралық
- D) тауаралық және жазықтық

13. Жер шарындағы пайдалы қазбалардың $\frac{3}{4}$ бөлігінің қалыптасуы қандай тау жыныстарымен байланысты

- A) магмалық
- B) метаморфты
- C) шөгінді
- D) химиялық

14. Жер қыртысындағы түрлі әрекеттер әсерінен пайда болатын табиғи химиялық қосылыстардың жиынтығы

- A) минералдар
- B) тау жыныстары
- C) кристалдар
- D) бедлендтер

15. Жер қыртысында түзілетін минералдардың табиғи кешені

- A) минералдар
- B) тау жыныстары
- C) кристалдар
- D) бедлендтер

16. Атомдар мен молекулалары белгілі бір геометриялық тәртіппен орналасқан, тура геометриялық пішіндегі қатты денелер

- A) минералдар
- B) тау жыныстары
- C) кристалдар
- D) бедлендтер

17. Гранит қайта кристалданып қандай затқа айналады

- A) гнейске
- B) кварцитке
- C) мәрмәрға
- D) кальцитке

18. Құмтас қайта кристалданып қандай затқа айналады

- A) гнейске
- B) кварцитке
- C) мәрмәрға
- D) кальцитке

19.Әктас қайта кристалданып қандай затқа айналады

- A) гнейске
- B) кварцитке
- C) мәрмәрға
- D) кальцитке

20.Табиғатта минералдардың қанша түрі белгілі

- A) 3000-нан астам
- B) 4500-ден астам
- C) 5000-нан астам
- D) 2000-нан астам

21.Галогенді қослысыты белгілеңіз

- A) кварц,халцедон
- B) галит,карналит
- C) гипс,барит
- D) фосфорит,аппатит

22.Сульфаттарды белгілеңіз

- A) гранат,берилл
- B) фосфорит,аппатит
- C) гипс,барит
- D) доломит,малахит

23.Карбонаттарды белгілеңіз

- A) доломит,азурит
- B) кварц,халцедон
- C) галенит,пирит
- D) вольфрамит,шеелит

24.Тотықтар мен гидрототықтарды белгілеңіз

- A) халцедон,хромит
- B) фосфорит,аппатит
- C) алтын,платина
- D) карналит,флюорит

25.Сульфидтерді белгілеңіз

- A) вольфрамит,графит
- B) барит,шеелит
- C) кальцит,гипс
- D) пирит,галенит

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2
									0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	1	2	3	4	5
A	B	A	C	A	B	D	B	A	A	B	A	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	A	D

11-тақырып:Тау жыныстары мен минералдардың қасиеттері

1.Мнералдың қаттылығын сызық түсіру арқылы анықтайтын эталондық минералдар жиынтығы

- A) Моос шкаласы
- B) Минералдар шкаласы
- C) Қаттылық шкаласы
- D) Эталондық шкаласы

2.Түрі мен түсі тұрақты минерал

- A) малахит
- B) пирит
- C) темір
- D) алтын

3.Сыртқы күштердің механикалық әсеріне минералдардың төтеп беру дәрежесі

- A) қаттылық
- B) төзімділік
- C) ерігіштік
- D) қорғаныштық

4.Неміс ғалымы Моостың ұсынысы бойынша салыстырмалы қаттылықты анықтау үшін эталондық үлгі ретінде таңдап алынған минералдар саны

- A) 25
- B) 15
- C) 10
- D) 29

5.Моос шкаласындағы минералдардың ішіндегі ең жұмасағы

- A) бірінші
- B) екінші
- C) оныншы
- D) сегізінші

6.Моос шкаласы бойынша минералдардың ішіндегі ең қаттысы

- A) бірінші
- B) үшінші
- C) оныншы
- D) сегізінші

7.Минералдың қаттылығын анықтау үшін қолданылатын қарындаштың ұшының қаттылығы нешеге тең

- A) 2
- B) 5
- C) 6
- D) 1

8.Минералдық қаттылығын анықтау үшін қолданылатын тырнақ ізінің қаттылығы нешеге тең

- A) 2-2,5
- B) 3-3,5
- C) 4-4,6
- D) 7-7,8

9.Минералдың қаттылығын анықтау үшін қолданылатын мыс (бақыр) тиын ақшаның қаттылығы нешеге тең

- A) 4,5-5
- B) 3,5-4
- C) 6,5-7
- D) 8,5-9

10.Минералдың қаттылығын анықтау үшін қолданылатын шынының қаттылығы нешеге тең

- A) 7
- B) 5
- C) 8
- D) 10

11. Минералдың қаттылығын анықтау үшін қолданылатын пышақтың ізінің қаттылығы нешеге тең

- A) 7
- B) 8
- C) 6
- D) 9

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
A	A	A	C	A	C	D	A	B	B	C

12-тақырып: Тау жыныстарының жасын анықтау. Геологиялық жыл санау мен геохронологиялық кесте

1. Кез-келген тау жынысының пайда болған кезеңнен бергі геологиялық уақыт

- A) абсолюттік жасы
- B) салыстырмалы жасы
- C) белгілі жасы
- D) анықталған жасы

2. Тау жыныстарының қайсысы бұрын, қайсысы кейін түзілгенін ажыратып, өзара салыстыру

- A) абсолюттік жасы
- B) салыстырмалы жасы
- C) белгілі жасы
- D) анықталған жасы

3. Жер шарының әртүрлі бөліктеріндегі құрамында уран мен қорғасын бар тау жыныстарын химиялық зерттеу арқылы олардың қандай жасын анықтайды

- A) абсолюттік (радиометриялық) жасы
- B) салыстырмалы жасы
- C) белгілі жасы
- D) анықталған жасы

4. Қазіргі ғылыми деректер бойынша Жер ғаламшары шамамен бұдан қанша жыл бұрын пайда болды

- A) 7 млрд
- B) 8 млрд

- C) 5 млрд
- D) 6 млрд

5. Жер қыртысының қалыптасуына кеткен уақыт

- A) 4,5 млрд
- B) 3,5 млрд
- C) 1,5 млрд
- D) 2,5 млрд

6. Жер қыртысындағы ең ежелгі тау жынысының абсолюттік жасы

- A) 4,8 млрд
- B) 6,5 млрд
- C) 2,8 млрд
- D) 3,8 млрд

7. Жердің геологиялық уақыт аралықтарының ішіндегі ең үлкен уақыт аралығы

- A) эра
- B) эон
- C) дәуір
- D) қатпарлық

8. Жер ғаламшарының нақты айтсақ ондағы тіршіліктің даму кезеңдерін түсіндірудің бір тәсілі

- A) геохронологиялық кесте
- B) географиялық кесте
- C) физикалық кесте
- D) экологиялық кесте

9. Өте ежелгі тіршілік

- A) Палеозой
- B) Протерозой
- C) Архей
- D) Мезозой

10. Өте ертедегі қарапайым тіршілік

- A) архей
- B) протерозой

- C) палеозой
- D) мезозой

11. Жаңа кезең тіршілігі

- A) кайнозой
- B) архей
- C) мезозой
- D) протерозой

12. Орта кезең тіршілігі

- A) палеозой
- B) архей
- C) мезозой
- D) протерозой

13. Шымтезек, алтын, бағалы тастар қалыптасқан эра

- A) кайнозой
- B) палеозой
- C) протерозой
- D) мезозой

14. Алып бауырымен жорғалаушылардың жойылуы жүрген дәуір

- A) антропоген
- B) триас
- C) бор
- D) юра

15. Шөлді аумақтардың ұлғаюы жүрген дәуір

- A) триас
- B) девон
- C) силур
- D) ордовик

Батпақтанған аумақтардың ұлғаюы, алғашқы бауырымен жорғалаушылардың шығуы, қосмекенділердің қарқынды дамуы жүрген дәуір

- A) пермь
- B) девон

- C) ордовик
- D) таскөмір

17. Теңіз сулары аумағының қысқаруы. Құрлықта алғашқы омыртқасыз жануарлардың пайда болуы жүрген дәуір

- A) бор
- B) ордовик
- C) кембрий
- D) девон

18. Бактериялар мен балдырлардың қарқынды өсуі жүрген эра

- A) архей
- B) протерозой
- C) палеозой
- D) кайнозой

19. Ежелгі қатпарлықтардың жүруі, қуатты вулканизм жүрген эра

- A) архей
- B) палеозой
- C) протерозой
- D) кайнозой

20. Ордовик, силур дәуірлері атаулары қай елдің ежелгі тайпа атауымен аталған

- A) Ұлыбритания
- B) Франция
- C) Испания
- D) Италия

21. Геохронологиялық кестедегі қай дәуір «адам» деген мағынаны білдіреді

- A) силур
- B) ордовик
- C) девон
- D) антропоген

22. Жердің ішкі энергиясы мен қысым әсерінен жүретін қозғалыстар

- A) тектоникалық қозғалыс
- B) физикалық қозғалыс

- C) сыртқы қозғалыс
- D) айнымалы қозғалыс

23. Жер қыртысы дамуындағы ең ежелгі тау қатпарлығы

- A) каледон
- B) байкал
- C) антропоген
- D) альпі

24. Жер қыртысының архей мен протерозой эраларында қалыптасқан неғұрлым тұрақты құрылымдары

- A) жаңа платформа
- B) ежелгі платформа
- C) жас платформа
- D) тұрақты платформа

Байкал қатпарлығының құрылымдары мен олардың ерекшеліктері алғаш рет анықталған аймақ

- A) Байкал көлінің маңы
- B) Анд тауының маңы
- C) Аппалач тауының маңы
- D) Каспий теңізінің маңы

26. Палеозойдың силур, девон дәуірлерінде жүрген қатпарлық

- A) каледон
- B) герцин
- C) байкал
- D) альпі

27. Еуразиядағы аса ірі Альпі-Гималай геосинклинальдық белдеуінде орналасқан тау жүйелері көтерілген эра

- A) протерозой
- B) кайнозой
- C) архей
- D) палеозой

28. Неотектоникалық қозғалыстар қамтыған тау жүйелері

- A) Тянь-Шань,Алтай,Саян,Байкал
- B) Алтай,Анд,Қаратау
- C) САрыарқа,Тұран,Маңғыстау
- D) Мұғалжар,Тарбағатай,Нарын

29.Қазіргі кезде құрлық пен мұхит табандарында орналасқан сөнбеген жанартаулар саны

- A) 900-ден астам
- B) 700-ден астам
- C) 800-ден астам
- D) 600-ден астам

30.Мұзбасудың бірнеше рет қайталануы болған дәуір

- A) силур
- B) антропоген
- C) девон
- D) палеоген

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
A	B	A	C	B	D	B	A	C	B	A	C	A	C	A
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
D	B	B	A	A	D	A	B	B	A	A	B	A	C	B

13-тақырып:Жер бедерінің адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсері

1.Адамның шаруашылық әрекеті әсерінен қалыптасқан немесе белгілі бір өзгеріске ұшыраған жер бедерінің жиынтығы

- A) антропогендік жер бедері
- B) өзгерген жер бедері
- C) химиялық жер бедері
- D) тектоникалық жер бедері

2.Антропогендік әрекеттердің әсері әсіресе инженерлік құрылыс сау,ауылшаруашылық,гидротехникалық және тау-кен игеру барысындағы қажеттіліктер үшін пайдаланылған аймақтарды В.И.Верндаский қалай атады

- A) ноосфера
- B) инженерия

- C) техногендік
- D) антропогендік

3.Пайдалы қазбалар өндіру кезінде пайда болған атыздар мен жыралар,өзен арналарын қолдан кеңейту және тереңдету,асфальт және бетон жолдар,жасанды аралдар,антропогендік террасалар жасау,карьер,шахта,катакомба қазу барысында өзгерген жер бедері

- A) тектоникалық
- B) техногендік
- C) физикалық
- D) химиялық

4.Пайдалы қазбаларды өндіру нәтижесінде Калифорния мен Мехико жерінде грунттың төмен түсу көрсеткіші

- A) 10м
- B) 8м
- C) 9м
- D) 15м

5.Пайдалы қазбаларды өндіру нәтижесінде Токиода грунттың төмен түсу көрсеткіші

- A) 8м
- B) 6м
- C) 5м
- D) 7м

6.Пайдалы қазбаларды өндіру нәтижесінде Мәскеуде грунттың төмен түсу көрсеткіші

- A) 1м
- B) 2м
- C) 3м
- D) 4м

7.Қарағанды қаласында жер астындағы көмір шахталары орнындағы зор кеңістіктер мен жер бетіне шығарылған бос жыныстарды үюден пайда болған жасанды төбелер

- A) бедлендтер
- B) террикондар

- C) жасанды құмдар
- D) съерралар

8.Террикондар ағаш отырғызу мен жасыл желекке бөлеу арқылы абаттандырылып жатқан қала

- A) Астана
- B) Қарағанды
- C) Жезқазған
- D) Алматы

9.Тауалды жазықтарын ұұрылыс мақстаныда есепсіз пайдалану,тау етектеріне салмақ түсіру жиі орын алып жатқан қала маңы

- A) Семей
- B) Өскемен
- C) Алматы
- D) Шымкент

10.Ауылшаруашылығында пайдаланатын жерлердің біразын істен шығарады да,өңдеуге жарамайтын аймақтарға айналдырады,жол құрылыстарын бұзады.Бұл құбылыс

- A) жыра эрозиясы
- B) жел эрозиясы
- C) күн эрозиясы
- D) террикон

11.Жер бедерінің өзгеруге тұрақтылық коэффициенті 100%-ға тең болса

- A) өзгеріске ұшырамаған
- B) жоғары деңгей
- C) орташа деңгей
- D) тұрақты деңгей

12.Жер бедерінің өзгеруге тұрақтылық коэффициенті 80-100 %-ға дейін болса

- A) өзгеріске ұшырамаған
- B) жоғары деңгей
- C) орташа деңгей
- D) әлсіз деңгейде тұрақты

13.Жер бедерінің өзгеруге тұрақтылық коэффициенті 50-80 %-ға дейін болса

- A) өзгеріске ұшырамаған
- B) жоғары деңгей
- C) орташа деңгей
- D) әлсіз деңгейде тұрақты

14. Жер бедерінің өзгеруге тұрақтылық коэффициенті 50 %-ды $n-vty$ жкcf

- A) өзгеріске ұшырамаған
- B) жоғары деңгей
- C) орташа деңгей
- D) әлсіз деңгейде тұрақты

15. Жер бедерінің өзгеруге тұрақтылық коэффициенті нөлге жақын болса

- A) антропогендік жер бедері
- B) тектоникалық жер бедері
- C) өзгерген жер бедері
- D) химиялық жер бедері

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
A	A	B	C	D	A	B	B	C	A	A	B	C	D	A

Атмосфера

14-тақырып: Климат түзуші факторлар

1. Белгілі бір аумаққа тән ауа райының ұзақ жылдар бойы қайталанып отыратын жиынтығы

- A) климат
- B) ауа райы
- C) жауын-шашын
- D) атмосфера

2. Жердің пішініне байланысты күн сәулесінің түсу мөлшері экватордан полюстерге қарай

- A) азайады
- B) көбейеді
- C) өзгермейді
- D) тұрақты

3. Физикалық қасиеттері түрліше ауа массаларының түйісу аймағындағы өтпелі зона

- A) атмосфералық фронт
- B) гидросфералық фронт
- C) ауа райы зонасы
- D) климат түзуші факторлар

4. Жер бетінің күн сәулесін кері шағылдыруы

- A) альбе́до
- B) радиа́ция
- C) циркуля́ция
- D) фронт

5. Жаңа жауған қар күн радиациясының қанш апайызын шағылдырады

- A) 80%
- B) 90%
- C) 50%
- D) 60%

6. Құм күннің қанша пайызын кері қайтарады

- A) 55-60%
- B) 45-50%
- C) 35-40%
- D) 25-30%

7. Шағылу есебінен күн радиациясының қанша пайызы ғарыш кеңістігіне кері қайтады

- A) 15-30%
- B) 25-50%
- C) 35-40%
- D) 45-60%

8. Солтүстік жарты шар материктері үшін ең жылы ай

- A) шілде
- B) тамыз
- C) қаңтар
- D) ақпан

9. Солтүстік жарты шар материктері үшін ең суық ай

- A) шілде
- B) тамыз
- C) қаңтар
- D) ақпан

10. Материктердің климатына күшті ықпалын тигізетін жоғары қысымды орталықтар

- A) Азор, Гавай
- B) Исландия, Алеут
- C) Бискай, Киль
- D) Балтық, Солтүстік теңіз

11. Материктің климатына күшті ықпалын тигізетін төмен қысымды орталықтар

- A) Азор, Гавай
- B) Исландия, Алеут
- C) Бискай, Киль
- D) Балтық, Солтүстік теңіз

12. Солтүстік Америка мен Еуропа жағалауындағы климаттың жылы әрі ылғалды болуына әсер ететін ағыстар

- A) Гольфстрим, Солтүстік Атлант
- B) Батыс желдер мен Канар
- C) Перу мен Курошио
- D) Сомали мен Перу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A	A	A	A	B	C	A	A	B	A	B	A

15-тақырып: Атмосфераның ғаламдық циркуляциясы

1. Температуралық көрсеткіші, ылғалдану дәрежесі, қалыптасу ауданына сәйкес жинақталған біртектес ауа ағыны

- A) ауа массалары
- B) ауа көрсеткіштері
- C) фронттар
- D) климат

2. Теңіздік және континенттік деп жіктелмейтін ауа массасы

- A) экваторлық
- B) қоңыржай
- C) арктикалық
- D) тропиктік

3.Өрлеген ауа ағыны басым,қысымы жыл бойы тұрақты төмен болатын ауа массасы

- A) экваторлық
- B) қоңыржай
- C) арктикалық
- D) тропиктік

4.Төмендеген ауа ағыны басым,қысымы жыл бойы тұрақты жоғары болатын ауа массасы

- A) экваторлық
- B) қоңыржай
- C) арктикалық
- D) тропиктік

5.Жыл мезгілдеріне қарай температурасы,қысымы мен ылғалдану дәрежесі өзгеріп отыратын ауа массасы

- A) экваторлық
- B) қоңыржай
- C) арктикалық
- D) тропиктік

6.Мұхит үстінде қалыптасуына қарамастан,күрғақ болып келеді.Қысымы жыл бойы жоғары.Төмендеген ауа ағыны басым болатын ауа массасы

- A) экваторлық
- B) қоңыржай
- C) арктикалық
- D) тропиктік

7.Қысым көрсеткіштері бірдей нүктелерді қосатын сызықтар

- A) изобара
- B) изогията
- C) изотерма
- D) барометр

8.Қысым көрсеткіштері төмен орталықтар

- A) циркуляция
- B) қысымдық минимум немесе циклон
- C) қысымдық максимум немесе антициклон
- D) температура

9.Қысым көрсеткіші жоғары болатын тұйық изобаралар жүйесі

- A) циркуляция
- B) қысымдық минимум немесе циклон
- C) қысымдық максимум немесе антициклон
- D) температура

10.Жылы фронт кезінде жауын-шашын

- A) көбейеді
- B) азырақ түседі
- C) мүлдем түспейді
- D) тұрақты болады

11.Суық фронт кезінде жауын-шашын

- A) көбейеді
- B) азырақ түседі
- C) мүлдем түспейді
- D) тұрақты болады

12.Циклонға тән белгіні көрсетіңіз

- A) Орталығында қысым жоғары болатын ауаның құйынды қозғалысы басым болады
- B) Ауа-райы құбылмалы,бұлтты,жауын-шашынды болып келеді,қатты желдер соғады
- C) Ауа ағыны сағат тілімен бағыттас,жоғары қысымды орталықтан жан-жаққа қарай қозғалады
- D) Орталығында ауаның төмендеген ағыны басым болады

13.Антициклонға тән белгіні көрсетіңіз

- A) Орталығында қысым төмен болатын ауаның құйынды қозғалысы басым болады
- B) Ауа ағыны сағат тіліне қарама-қарсы бағытта,жан-жақтан төмен қысымды орталыққа қарай қозғалады

- C) Ауа райы тымық, жел соқпайды, тұрақты ашық, жақын-шашынсыз. Жазда-жылы, қыста-аязды болып келеді
- D) Орталығында ауаның өрлеген ағыны басым болады

14. Циклондардың ең апаттысы

- A) экваторлық циклондар
- B) тропиктік циклондар
- C) арктикалық циклондар
- D) қоңыржай циклондар

15. Атмосфералық қысымы жоғары болатын тропиктік ендіктерден қысымы төмен экваторға бағытталатын тұрақты желдер

- A) пассаттар
- B) батыс желдер
- C) муссондар
- D) цунами

16. Екі жартышардың 40-60 ендіктерінде басым болатын, негізінен мұхиттар үстінде айқын байқалатын, материктер үстінде өзгермелі сипат алатын желдер

- A) пассаттар
- B) муссондар
- C) батыс желдер
- D) цунами

17. Циклондар мен антициклондар неғұрлым тұрақты болатын және олар маусым бойынша күрт айырмашылық жасайтын аудандарда қалыптасатын желдер

- A) пассаттар
- B) муссондар
- C) батыс желдер
- D) цунами

18. Үнді мұхиты алабының тропиктік ендіктерінде жатқан үлкен кеңістіктерін қамтитын жел

- A) пассаттар
- B) муссондар
- C) батыс желдер
- D) цунами

19. Жел құрлықтан мұхитқа бағытталатын, ауа құрғақ болатын муссон

- A) жазғы
- B) көктемгі
- C) күзгі
- D) қысқы

20. Ауа мұхиттан материкке қарай қозғалатын, жаз жаңбырлы болатын муссон

- A) жазғы
- B) көктемгі
- C) күзгі
- D) қысқы

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A	A	A	D	B	C	A	B	C	A	B	B	C	B	A	C	B	B	D	A

16-тақырып: Климаттық белдеулер

1. Жер шарын 13 климаттық белдеуге бөлген ғалым

- A) Б.П.Алисов
- B) Г.К.Тушинский
- C) В.Докучаев
- D) А.Гумбольдт

2. Қыста тропиктік, жазда экваторлық ауа массаларының ықпалында болатын белдеу

- A) субэкваторлық
- B) субтропиктік
- C) субарктикалық
- D) арктикалық

3. Жыл бойы төмен қысым мен экваторлық ауа массаларының ықпалында болатын, күн сәулесінің мол түсуіне байланысты ауа температурасы бүкіл жыл бойы жоғары әрі тұрақты сақталатын белдеу

- A) қоңыржай
- B) экваторлық
- C) тропиктік
- D) арктикалық

4.Өрлеген ауа қозғалысының басым болуы мен пассат желдері арқылы ылғалды мұхиттық ауаның тұрақты енуі нәтижесінде жыл бойы жауын-шашын мол түсетін климат қалай аталады

- A) гумидтік
- B) аридтік
- C) орографиялық
- D) жерортатеңіздік

5.Экваторға жағалас жатқан екі жартышардың шамамен 5 жіне 20 градус ендіктер аралығын алып жатқан белдеу

- A) субтропиктік
- B) қоңыржай
- C) субэкваторлық
- D) субарктикалық

6.Жыл бойы температураның төмен болуы және ылғалдың аз түсуі тән белдеу

- A) арктикалық
- B) қоңыржай
- C) тропиктік
- D) экваторлық

7.Жаздың ыстық,қыстың суық болуы,жауын-шашынның түсу мөлшерінің жыл мезгілдеріне байланыстылығы тән белдеу

- A) арктикалық
- B) қоңыржай
- C) тропиктік
- D) экваторлық

8.Жаздың қатты ыстық,қыстың жылы болуы,ылғалдың жыл бойы аз түсуі тән белдеу

- A) арктикалық
- B) қоңыржай
- C) тропиктік
- D) экваторлық

9.Жыл бойы ыстық және ылғалды болуы тән белдеу

- A) арктикалық
- B) қоңыржай
- C) тропиктік
- D) экваторлық

10. Жазда ауа массаларының температурасы өте жоғары, ал қыста салқынырақ сипатқа ауысатын климат

- A) гумидтік
- B) орографиялық
- C) ішкі тропиктік континенттік шөл немесе аридтік
- D) жерортатеңіздік

11. Жер шарындағы аса ірі континенттік шөлдер

- A) Сахара, Арабия, Калахари, Виктория
- B) Анд, Аконкагуа, Гималай, Кордильер
- C) Такламакан, Тар, Атакама, Гималай
- D) Чад, Ніл, Амазонка, Виктория, Тугела

12. Тұманды ауа райы өте жиі байқалатын, бриз желдері тұрақты соғатын климат

- A) тропиктік жағалық шөл
- B) тропиктік континенттік шөл
- C) гумидтік
- D) жерортатеңіздік

13. Жазы құрғақ, қысы ылғалды болатын батыс жағалық бөліктерге тән климат

- A) тропиктік жағалық шөл
- B) тропиктік континенттік шөл
- C) гумидтік
- D) жерортатеңіздік

14. Құрлық ішіне енген сайын континентті, шығыс жағалауда муссондық сипатқа ауысатын климат

- A) тропиктік жағалық шөл
- B) тропиктік континенттік шөл
- C) гумидтік
- D) жерортатеңіздік

15. Солтүстік жартышарда үлкен аумақты алып жатқан, температура белдеу ішінде батыстан шығысқа қарай жазда жоғарылап, қыста төмендейтін белдеу

- A) қоңыржай
- B) арктикалық
- C) тропиктік
- D) экваторлық

16. Еуразияның солтүстік-шығыс бөлігіндегі солтүстік жартышардың суықтық полюсі

- A) Оймякон -71С
- B) Восток -91,2С
- C) Якутск -58С
- D) Плато -86,2С

17. Екі жартышардың полюс маңын алып жатқан, мұз құрсауының болуы альбедо көрсеткішін жоғарылататын белдеу

- A) қоңыржай
- B) арктикалық
- C) тропиктік
- D) экваторлық

18. Жер шарының суықтық полюсі

- A) -71С
- B) -91,2С
- C) -58С
- D) -86,2С

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
A	A	B	A	C	A	B	C	D	C	A	A	D	D	A	A	B	B

17-тақырып: Материктердің климаттық ерекшеліктері

1. Еуразия материгінің ең енді бөлігі орналасқан белдеулер

- A) қоңыржай және субтропиктік
- B) экваторлық және арктикалық
- C) тропиктік және субарктикалық
- D) экваторлық және субэкваторлық

2. Солтүстік Америка материгінде кездеспейтін климаттық белдеу

- A) экваторлық
- B) қоңыржай
- C) тропиктік
- D) арктикалық

3.Еуразия материгінің батыстан шығысқа қарай ендік бағытта ауа циркуляциясының басым болуына әсер ететін желдер

- A) батыс желдер
- B) пассаттар
- C) муссондар
- D) бриздер

4.Солтүстік Америка материгінің орталық бөлігінің жер бедері қандай

- A) таулы
- B) жазық
- C) қыратты
- D) шөлді

5.Гудзон шығанағына қай шығанақтан келген ылғалды тропиктік ауа массалары қыс кезінде күннің кенет жылынып кетуіне әсер етеді

- A) Бискай
- B) Аляска
- C) Мексика
- D) Панама

6.Солтүстік Америка материгінде қыс кезінде циклондық әрекет тұрақты сақталуына және жиі қайталануына әсер ететін жылы ағыс

- A) батыс желдер
- B) гольфстрим
- C) пассат
- D) муссон

7.Еуразия материгінің қысқы климаттық жағдайына әсер ететін бір ғана максимум

- A) Орта Азия
- B) Атлант мұхиты
- C) Үнді мұхиты
- D) Шығыс Азия

8. Солтүстік Америка материгіндегі Алеут минимумының әсерін белгілі дәрежеде шектеп отыратын биік тау жүйесі

- A) Анд
- B) Аппалач
- C) Кордильер
- D) Гималай

9. Солтүстік Америка материгінің орталық бөлігінде қысым төмен болып, циклондардың өтуінен қалыптасатын өте күшті желдер

- A) тайфун
- B) торнадо
- C) цунами
- D) вилли-вилли

10. Торнадоның жиі кездесетін аймағы

- A) Анд тауымен Ориноко өзені жағасы
- B) Орталық және Ұлы жазықтардың шекарасы
- C) Ұлы көлдермен Аппалач тау етегі
- D) Кариб теңізі мен Панама каналы жағасы

11. Байқалатын кезі жаздың ортасы мен күздің басы болатын, жылына 100 реттен қайталанып отыратын жел

- A) тайфун
- B) магистраль
- C) торнадо
- D) цунами

12. Солтүстік Америка материгінің оңтүстік бөлігіндегі төмен қысымды орталықтар әлсіреген жағдайда бір-бірімен қосылатын антициклондар

- A) Гавай және Азор
- B) Кариб және Панама
- C) Анд және Парана
- D) Аляска және Юкатан

13. Тропиктік ауа массаларын Солтүстік Америкада қалай атайды

- A) ураган
- B) торнадо

- C) самум
- D) цунами

14. Солтүстік Америка материгінде жаздың аяғы мен күзде оңтүстік, оңтүстік-шығысын тропиктік циклондар күшейе отырып қамтитын аймақтары

- A) Кариб теңізі аймағы мен Мексика шығанағы
- B) Атакама шөлі мен Анд тауы
- C) Аляска шығанағы мен Миссисипи өзені
- D) Юкатан түбегімен Гудзон шығанағы

15. Оңтүстік жартышар материктерінің ең енді бөліктері енетін климаттық белдеулер

- A) қоңыржай және арктикалық
- B) субэкваторлық және тропиктік
- C) экваторлық және қоңыржай
- D) арктикалық және тропиктік

16. Оңтүстік Американың жіңішке оңтүстік бөлігі енетін климаттық белдеу

- A) тропиктік
- B) арктикалық
- C) қоңыржай
- D) экваторлық

17. Экваторға симметриялы орналасқан материк

- A) Африка
- B) Еуразия
- C) Австралия
- D) Оңтүстік Америка

18. Жер шарындағы ең жоғарғы температура қай теңіздің жағалауында тіркелген

- A) Қызыл
- B) Жерорта
- C) Байкал
- D) Арабия

19. Солтүстік жартышардың субэкваторы мен оңтүстік жартышардың қоңыржай климаттық белдеуі аралығында орналасқан, ең ылғалды материк

- A) Африка
- B) Аустралия
- C) Оңтүстік Америка
- D) Антарктида

20. Оңтүстік Америка материгінің экваторға таяу жатқан бөлігінің шөлдік сипат алуына әсер ететін суық ағыс

- A) батыс желдер
- B) пассат
- C) перу
- D) канар

21. Дәл ортасын тропик шеңбері кесіп өтетін ыстық әрі көпшілік бөлігі құрғақ болып келетін материк

- A) Африка
- B) Аустралия
- C) Оңтүстік Америка
- D) Еурзия

22. Барлық оңтүстік жартышар материктерінің оңтүстігі арқылы өтетін қуатты суық ағыс

- A) Перу
- B) Канар
- C) Батыс желдер
- D) Күросио

23. Түгелімен Оңтүстік поляр шеңбері аумағында жатқан материк

- A) Антарктида
- B) Аустралия
- C) Оңтүстік Америка
- D) Солтүстік Америка

24. Көршілес жылы мұхит суларынан аса қуатты Батыс желдері суық ағысы арқылы бөлініп жатқан материк

- A) Аустралия
- B) Антарктида
- C) Еуразия
- D) Оңтүстік Америка

25. Оңтүстік жартышар матриктерінің қанша пайыздан астам жері экватор мен тропиктер аралығында орналасқан

- A) 85%
- B) 55%
- C) 80%
- D) 75%

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2
									0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	1	2	3	4	5
A	A	A	B	C	B	A	C	B	B	C	A	A	A	B	C	A	B	C	C	B	C	A	B	A

18-тақырып: Климаттың адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсері

1. Адамның жаңа климаттық-географиялық жағдайларға бейімделуі

- A) акклиматизация
- B) акреция
- C) аквакултура
- D) интеграция

2. Субтропиктік белдеудегі климаты цитрустар, зәйтүн және жеміс ағаштарын өсіруге өте қолайлы теңіз

- A) Жерорта
- B) Қызыл
- C) Шығыс Қытай
- D) Арабия

3. Еуразия материгінің қай бөлігінде тұрғын үйлердің терезе әйнегі үш қабаттан тұрады

- A) солтүстік
- B) оңтүстік
- C) шығыс
- D) батыс

4. Жаңбыр көп жауатын еуропалық бөлікте үйлердің шатыры қандай болады

- A) тегіс
- B) үшкір

- C) үш қабатты
- D) тік

5.Адамдарға климаттың әсер етуінен мал (ешкі) терісінен жабылатын шатырлар жасалатын климаттық белдеу

- A) қоңыржай
- B) экваторлық
- C) тропиктік
- D) арктикалық

6.Адамдарға климаттың әсер етуінен ағаш бұтақтары және жапырақтармен жабылған күркелер жасалатын климаттық белдеу

- A) қоңыржай
- B) экваторлық
- C) тропиктік
- D) арктикалық

7.Адамдарға климаттың әсер етуінен теріден жасалған киімдер қолданылатын климаттық белдеу

- A) қоңыржай
- B) экваторлық
- C) тропиктік
- D) арктикалық

8.Адамдарға климаттың әсер етуінен ағаштан және кірпіштен салынған үйлер қай климаттық белдеуге тән

- A) қоңыржай
- B) экваторлық
- C) тропиктік
- D) арктикалық

9.Муссондық нөсер жаңбырдың кесірінен апатты су тасқындары жиі байқалатын өзендер

- A) Чад,Ніл,Виктория
- B) Хуанхэ,Ганг,Амур
- C) Ориноко,Панама,Парана
- D) Миссисипи,Миссури,Оранж

10.Дала зоналарында аңызқтың соғу ұзақтығы

- A) 20-25 күн
- B) 15-20 күн
- C) 5-10 күн
- D) 8-13 күн

11.Шөлейт зонасында аңызқтың соғу ұзақтығы

- A) 40 күн
- B) 25 күн
- C) 50 күн
- D) 65 күн

12.Шөл мзонасында аңызқтың соғу ұзақтығы

- A) 60 күн
- B) 75 күн
- C) 55 күн
- D) 100 күн

13.Соңғы 20 жыл ішінде Қазақстан жерінде құрғақшылық қанша рет қайталанды

- A) 5
- B) 4
- C) 3
- D) 7

14.Дала зонасында құмды дауылдар жылына орта есеппен қанша күн қайталады

- A) 20-38 күн
- B) 25-33 күн
- C) 15-25 күн
- D) 45-55 күн

15.Балқаш көлі маңындағы құмды аудандарда құмды дауылдар жылына орта есеппен қанша күнге созылады

- A) 75-85 күн
- B) 25-35 күн
- C) 55-60 күн
- D) 65-70 күн

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
A	A	A	B	C	B	D	A	A	C	A	D	B	A	C

Гидросфера

19-тақырып: Құрлық суларының түрлері мен қалыптасуы

1. Өзендерде батпақтарға қарағанда қанша есе аз су жинақталған

- A) 4 есе
- B) 6 есе
- C) 15 есе
- D) 2 есе

2. Өзендерде көлдерге қарағанда қанша есе аз су жинақталған

- A) 45 есе
- B) 50 есе
- C) 60 есе
- D) 30 есе

3. Өзен суының алмасуына қанша күн қажет

- A) 12
- B) 11
- C) 15
- D) 22

4. Батпақтың суының алмасуы үшін қанша жыл қажет

- A) 6
- B) 5
- C) 7
- D) 9

5. Ағынды көлдің суының алмасуы үшін қанша жыл қажет

- A) 18
- B) 12
- C) 15
- D) 17

6. Су жинау алабы 7 млн км²-ге жуықтайтын дүниежүзі өзендері ішіндегі алабы ең үлкен өзен

- A) Ніл
- B) Амазонка
- C) Чад
- D) Миссисипи

7.Алаптар арасындағы шекара не деп аталады

- A) су шекарасы
- B) қосылу нүктесі
- C) суайрық
- D) саға

8.Өзен жүйесіне енетін барлық өзендердің жалпы ұзындығының алып жатқан ауданына қатынасы

- A) өзеннің ауданы
- B) өзен торының жиілігі
- C) өзеннің орналасуы
- D) өзен суының шығыны

9.Жаңбыр көп жауатын Кавказ тауларында өзен торының жиілігі

- A) 1,6 км/км²
- B) 1,2 км/км²
- C) 1,5км/км²
- D) 1,3км/км²

10.Өзеннің көлденең қимасына белгілі бір уақыт бірлігі ішінде ағып өтетін су мөлшері

- A) су көлемі
- B) су шығыны
- C) су көрсеткіші
- D) жылдық ағын

11.Қытай тілінде «сары өзен» деген мағынаны білдіретін,сазды жыныстар тараған аумақпен ағып өтетін дүниежүзіндегі ең лайлы өзен

- A) Ганг
- B) Үнді
- C) Брахмапутра
- D) Хуанхэ

12. Жер бетіне жақын, бірінші су өткізбейтін қабаттың үстінде жатқан сулы қабаттағы сулар

- A) артезиан
- B) грунт немесе еспе сулар
- C) қабатты сулар
- D) емдік сулар

13. Атауы Франциядағы Артуа провинциясының атымен байланысты, сулар

- A) грунт
- B) артезиан
- C) қабатты сулар
- D) емдік сулар

14. Қазақстан аумағында анықталған артезиан алабы саны

- A) 80-нен астам
- B) 60-тан астам
- C) 40-тан астам
- D) 70-тен астам

15. Қазақстандағы жерасты суларының 50%-ға жуығы шоғырланған аумақ

- A) солтүстік
- B) оңтүстік
- C) батыс
- D) шығыс

16. Температурасы +20С-тан аспайтын жерасты суларын қалай атайды

- A) жылы сулар
- B) суық сулар
- C) орташа сулар
- D) термалды сулар

17. Температурасы +20 С-тан +1000С-қа дейін жететін суларды қалай атайды

- A) жылы сулар
- B) суық сулар
- C) орташа сулар
- D) термалды сулар

18. Ыстық судың жер бетіне субұрқақ түрінде атқылап шығуын не атайды

- A) лава
- B) гейзер
- C) кратер
- D) қайнақ су

19.Қазақстан жерінде түрлі емдеу-сауықтыру мақсатында кеңінен қолданылатын минералды су көздерінің саны

- A) 650-ден астам
- B) 450-ден астам
- C) 300-ден астам
- D) 200-ден астам

20.Гейзерлер кездесетін аймақтар

- A) Анд,Гималай,Гавай
- B) Исландия,АҚШ,Жаңа Зеландия,Жапония,Камчатка
- C) Кордильер,Аппалач,Аляска,Сахара
- D) Тар,Такламакан,Альпі

21.Минералды сулардың температурасы +20С-қа дейін болса

- A) ыстық
- B) салқын
- C) жылы
- D) орташа

22.Минералды сулардың температурасы +20 С-тан +37 С-қа дейін болса

- A) ыстық
- B) салқын
- C) жылы
- D) орташа

23.Минералды сулардың температурасы +37 С-тан жоғары болса

- A) салқын
- B) ыстық
- C) жылы
- D) орташа

24. «Грунт» сөзі немісше қандай мағына білдіреді

- A) жер,қабат
- B) топырақ,негіз
- C) су,емдік
- D) ауа,қабық

25.1126 жылы терең артезиан құдығы қазылған ел

- A) Испания
- B) Италия
- C) Германия
- D) Франция

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	
									0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	1	2	3	4	5
A	C	B	B	D	B	C	B	C	B	D	B	B	D	B	B	D	B	C	B	B	C	B	B	D

20-тақырып:Құрлық суларының шаруашылық маңыздылығы

**21-тақырып:Өзен аңғарының құрылысы.Өзендердіңгидрологиялық
режімі**

1.Дүниежүзіндегі ірі қалалардың қанша пайызы ауызсумен жерасты суы есебіне қамтамасыз етіледі

- A) 80%
- B) 70%
- C) 50%
- D) 40%

2.Мұзтауларды кемемен сүйреп әкеліп,ауызсу ретінде пайдаланып отырған елдер

- A) Батыс Еуропа елдері
- B) Шығыс Еуропа елдері
- C) Орта Азия елдері
- D) Америка елдері

3.Азия елдерінде тұщы судың қанша мөлшері ауылшаруашылық қажетіне жұмсалады

- A) 85%-дан астамы
- B) 56%-дан астамы

C) 75%-дан астамы

D) 68%-дан астамы

4.Өзен ағысы өзінің ағу барысында арна айналасындағы тау жыныстарын бұзып,ағызып әкетіп,жаңа өзен арнасын қалыптастыруы

A) атырау

B) эрозия

C) эстуарий

D) терраса

5.Эрозияның неше түрі бар

A) бүйірлік және түпкі

B) түзу және қисық

C) көлденең және енді

D) сулы және құрғақ

6.Жазық жер өзендерінде ерекше қарқын алатын эрозия

A) тік

B) түпкі

C) бүйірлік

D) құрғақ

7.Таулы жер өзендерінде ерекше қарқын алатын эрозия

A) енді

B) түпкі

C) бүйірлік

D) сулы

8.Өзеннің суы барып құйылатын көл,теңіз,мұхит деңгейі қалай аталады

A) эрозия базисі

B) сағасы

C) атырау

D) терраса

9.Өзеннің құяр жері

A) саласы

B) арнасы

C) сағасы

D) бастауы

10.Өзен қалыптасы ерекшелігіне қарай қалай бөлінеді

- A) терраса және жайылма
- B) эстуарий және атырау (дельта)
- C) жазықтыз және таулық
- D) ескі және жаңа

11.Темза,Сена,Енисей,Парана,Конго өзендері құйылуына қарай қандай өзендер

- A) атырау
- B) ескі
- C) эстуарий
- D) жазықтық

12.Ең үлкен эстуарий

- A) Ла-Плата шығанағы
- B) Бискай шығанағы
- C) Гудзон шығанағы
- D) Мексика шығанағы

13.Ұзындығы 320 км,ең кең бөлігінің көлденең қимасы 220 км-ге жететін эстуарий

- A) Ла-Плата
- B) Бискай
- C) Гудзон
- D) Мексика

14.Шағын эстуарийлер қалай аталады

- A) кіші
- B) кірме
- C) жанама
- D) ескі

15.Ніл,Лена,Еділ,Ориноко құйылуына қарай қандай өзендер

- A) атырау
- B) эстуарий
- C) жанама
- D) ескі

16. Ұлы Қытай ,Месопатамия жазықтары қандай жазықтар

- A) эстуарийлік
- B) атыраулық
- C) жанама
- D) ендік

17. Аңғарлар өзі ағып өтетін аймақтың жер бедері сипатына қарай қалай бөлінеді

- A) таулы және жазық
- B) құмды және сазды
- C) үстіртті және қыратты
- D) құрғақ және сулы

18. Өзен суы үнемі үздіксіз ағатын аңғар табанының ең терең жері

- A) жайылма
- B) терраса
- C) арна
- D) саңылау

19. Өзен аңғарының өзен суы тасыған кезінде су басып кететін бөлігі

- A) жайылма
- B) терраса
- C) арна
- D) саңылау

20. Тегіс немесе аздаған еңкіштігі бар аңғардың беткейлер шегінде сатыланып орналасқан алаңдар

- A) жайылма
- B) терраса
- C) арна
- D) саңылау

21. Өзен аңғарының сағаға жақын жиектерінің су астында қалған бөліктері

- A) су асты
- B) суайрық
- C) лиман
- D) эстуарий

22.Өзеннің теңізге немесе көлге құяр бөлігінде аллювийлік тұнба жыныстардың жиналуынан түзілетін саға

- A) атырау
- B) эстуарий
- C) лиман
- D) саға

23.Теңіз суының өзен аңғарына тереңдеп енуінен пайда болатын терең шығанақтар

- A) атырау
- B) эстуарий
- C) лиман
- D) саға

24.Екі жаға тік құламалы,тар аңғаралар

- A) саңылау
- B) каньон
- C) эстуарий
- D) лиман

25.Жағаларының беріктегі әртүрлі,қабаттала жиналған тау жыныстарын судың қазып,тілімдеуі нәтижесінде қалыптасқан саты тәрізді аласартын аңғар типі

- A) саңылау
- B) каньон
- C) эстуарий
- D) лиман

26.Жазы құрғақ жерортатеңіздік климат жағдайында өзендер қыста.....

- A) мол сулы болады
- B) суы азайып кетеді
- C) орташа болады
- D) тұрақтылықты сақтайды

27.Жыл бойы жаңбыр мол жауатын аумақтар арқылы ағатындықтан,деңгейлері жыл бойы тұрақты жоғары болатын,үлкен өзгеріске түспейтін өзендер

- A) Ніл,Чад
- B) Оранж,Замбези
- C) Амазонко,Конго
- D) Лена,Енисей

28.Басым түрде мұздық суымен қоректенетін өзендердің су шығынының максимумы сәйкес келеді

- A) жаз айларына
- B) күз айларына
- C) қыс айларына
- D) көктем айларына

29.Исландия,Шпицберген,Франц-Иосиф аралдары мен Скандинавия тауларынан басталатын өзендер қоректенуі

- A) қар суымен
- B) жаңбыр суымен
- C) жерасты суларымен
- D) мұздық суымен

30.Ресейдің солтүстігіндегі өзендердің негізгі қоректену типі

- A) қар суымен
- B) жаңбыр суымен
- C) жерасты суымен
- D) мұздық суымен

31.Ембі,Сағыз,Торғай өзендерінің қоректену типі

- A) қар суымен
- B) жаңбыр суыменг
- C) жерасты суымен
- D) мұздық суымен

32.Есіл,Нұра өзендерінің қоректену типі

- A) қар және жаңбыр суымен
- B) жерасты суымен
- C) мұздық суымен
- D) тек жаңбыр суымен

33.Ертіс,Сырдария,Іле өзендерінің қоректену типі

- A) қар және жаңбыр суымен
- B) қар және мұздық суымен
- C) тек қар суымен
- D) тек мұздық суымен

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
B	A	A	B	A	C	B	A	C	B	C	A	A	B	A	B	A

18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34
C	A	B	C	A	B	A	B	A	C	A	D	A	A	A	B	

22-тақырып: Көлдер мен мұздықтар. Көлдердің қалыптасы ерекшеліктері мен таралуы

1. Дүниежүзілік мұхитпен тікелей байланысы жоқ, табиғи қазаншұңқырда, ойыста орналасқан су айдыны

- A) өзен
- B) көл
- C) сарқырыма
- D) мұздық

2. Көлдер жалпы алғанда құрлық ауданының қанша пайызын ғана алып жатыр

- A) 2%
- B) 3%
- C) 5%
- D) 7%

3. Жер қыртысының қатты майысып, төмен түскен бөліктерінде және терең опырмалы жарықтар бойында орналасатын көлдер

- A) тектоникалық
- B) мұздық
- C) жанартаулық
- D) жазықтық

4. Шығу тегі жағынан тектоникалық, жер шарындағы ең терең көл

- A) Каспий
- B) Балқаш
- C) Байкал
- D) Амазонка

5. Рифтілік көлдер

- A) Байкал, Танганьика
- B) Каспий, Есіл
- C) Ніл, Амазонка
- D) Титикака, Ориноко

6. Еуразия көлдерінің ішінде поляр шеңберінен солтүстікке қарай орналасқан ең ірі көл

- A) Таймыр
- B) Өлі теңіз
- C) Байкал
- D) Лена

7.Ең тұзды көл

- A) Каспий
- B) Өлі
- C) Байкал
- D) Таймыр

8.Бейнелі түрде «мың көлдер елі» атанған,аумағында 87 мыңдай көл бар ел

- A) Швеция
- B) Швейцария
- C) Канада
- D) Финляндия

9.Шамамен 23 мың км³ су жинақталған,Азов теңізінің суымен салыстырғанда 95 есе көп болатын көл

- A) Балқаш
- B) Амазонка
- C) Каспий
- D) Байкал

10.Тарим мен Кончедария өзендері келіп құятын,орнын ауыстырып отыратын көл

- A) Танганьика
- B) Лобнор
- C) Ньяса
- D) Виктория

11.Бір жағы ащы,бір жағы тұщы көл

- A) Байкал
- B) Виктория
- C) Балқаш
- D) Каспий

12.Танзания мемлекетінің аумағында орналасқан Африканың ең әйгілі үш көлі

- A) Виктория,Танганьика,Ньяса
- B) Ніл,Чад,Замбези
- C) Орнаж,Киву,Эдуард

D) Руква, Мверу, Шире

13. Қырғызстандағы Ыстықкөл, Қазақстандағы Марқакөл, Зайсан және Шығыс Африка көлдері шығу тегі жағынан қандай көлдерге жатады

A) тектоникалық

B) мұздық

C) мұздық-тектоникалық

D) жанартаулық

14. Қоңыржай белдеулерге дейін жеткен соңғы мұз басу дәуірінен бері сақталып қалған мұз қалқандары

A) жабынды мұздар

B) ескі мұздар

C) айсбергтер

D) тау мұздықтары

15. Солтүстік Америкадағы Ұлы көлдер, Фенноскандия көлдері қандай көлдер

A) тектоникалық

B) мұздық-тектоникалық

C) жанартаулық

D) жазықтық

16. Ұлы көлдерде дүниежүзіндегі тұщы су қорының шамамен қанша пайызы жиналған

A) 20%

B) 30%

C) 55%

D) 40%

17. Жер шарындағы ауданына жөнінен ең ірі тұщы көл

A) Гурон

B) Мичиган

C) Жоғарғы көл

D) Ориноко

18. Ұлы көлдердің жалпағы аумағы қай елмен тең

A) Италия

B) Испания

C) Франция

D) Германия

19. Онтарио көлінің солтүстіктегі канадалық жағалауында орналасқан әйгілі ірі өнеркәсіпті Торонто, Гамильтон, Кобург қалалар тізбегі

A) «Өнеркәсіп қаласы»

B) «Алтын таға»

C) «Бай қала»

D) «Күміс шекара»

20. Ұлы көлдер құрамына кіретін Мичиган көлінің оңтүстік жағалауындағы 1806 жылы қаланған қала

A) Нью-Йорк

B) Лос-Анджелес

C) Чикаго

D) Оттава

21. «Онтарио» көлінің атауы қазақшада қандай мағынаны білдіреді

A) тамаша су

B) гүрілдеуік су

C) таза су

D) жоғары су

22. Альпі мен Кавказ тауларындағы көлдер

A) мұздық

B) тектоникалық

C) жанартаулық

D) жазықтық

23. Бір кездері аса ірі теңіз алабының орнында қалған көлдер

A) қалдық

B) ірі

C) ескі

D) жаңарған

24. Дүниежүзіндегі ең үлкен көл-Каспий және Африкадағы Чад көлінің шығу тегі

A) қалдық

B) тектоникалық

C) мұздық

D) жанартаулық

25. Оңтүстік бөлігінде калий тұзы өндірілетін, минералды тұздары мен сазбалшықтары қазіргі кезде емдік мақсатта қолданылатын теңіз

A) Өлі теңіз

B) Қызыл теңіз

C) Жерорта теңізі

D) Балтық теңізі

26. Солтүстік қазаншұңқырында Жер шарындағы теңіз деңгейінен ең төме (-403м) жер орналасқан теңіз

A) Өлі теңіз

B) Қызыл теңіз

C) Жерорта теңізі

D) Балтық теңіз

27. Көл суының толығуы өз дәрежесінде тұрақты жүріп отырмаса, көлдер тартылып неге айналады

A) сазға

B) батпаққа

C) тұзға

D) құрғақ жерге

28. Мұздықтар қазіргі кезде құрлық ауданының шамамен қанша пайызға жуығын алып жатры

A) 15%

B) 25%

C) 12%

D) 11%

29. Құрлық аумағының 15 млн км²-ге жуығы жабылған

A) мұздықтармен

B) таулармен

C) үстіттермен

D) жазықтармен

30. Фирн дегеніміз не

A) мұз массасы

B) мұз қалыңдығы

C) мұз көрінісі

D) мұздық мұзы

31. Глетчер дегеніміз не

A) мұз массасы

B) мұз қалыңдығы

C) мұз көрінісі

D) мұздық мұзы

32. Ең көп таралған мұздықтар

- A) жазықтық
- B) беткейлік
- C) аңғарлық
- D) таулық

33.Суретте көрсетілген аңғардың түрі

- A) трог
- B) фирн
- C) глетчер
- D) съерра

34.Аляскадағы ұзындығы 145 км-ге жететін мұздығы

- A) Флинт-Мамонт
- B) Хабборт
- C) Денали
- D) Аконкагуа

35.Жыл бойы қардың ерімей сақталатын биіктігі

- A) қар сызығы
- B) қар шекарасы
- C) қар деңгейі
- D) еріген қар

36.Тянь-Шань тауларындағы қар сызығының орташа биіктігі

- A) 2600м
- B) 3800м
- C) 4500м
- D) 5600м

37.Сауыр тауларындағы қар сызығының орташа биіктігі

- A) 2600м
- B) 3300м
- C) 5600м
- D) 2900м

38.Алтай тауларындағы қар сызығының орташа биіктігі

- A) 5600м
- B) 2800м
- C) 2600м
- D) 4800м

39.Мұздықтың тасымалдаған жыныстарын жалпы атпен не деп атайды

- A) морена
- B) съерра
- C) бедленд
- D) фирн

40.Өлі теңіздегі еріген тұз мөлшері

- A) 44 млрд т
- B) 45 млрд т
- C) 35 млрд т
- D) 25 млрд т

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
B	A	A	C	A	A	B	D	D	B	C	A	A	A	B	A	C	A	B	C
2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
A	A	A	A	A	A	B	D	A	A	D	C	A	B	A	B	B	C	A	A

23-тақырып:Құрлық суларының экологиялық проблемалары

1.Температурасы төмендеген сайын судың тағыздығы-

- A) артады
- B) төмендейді
- C) бірқалыпты болады
- D) орташа болады

2.Кез-келген тіршілік иесі денесінің қанша пайызға жуығы судан тұрады

- A) 65-89%
- B) 70-98%
- C) 45-69%
- D) 50-95%

3.Бүгінгі күнде дүниежүзінде сапалы ауызсуға зәру болып отырған адам саны

- A) 1 млрд
- B) 2 млрд
- C) 3 млрд
- D) 4 млрд

4.Жыл сайын сапасыз судың кесірінен пайда болатын түрлі аурулардан зардап шегетін адам саны

- A) 1 млрд-тан астам
- B) 2 млрд-тан астам
- C) 3 млрд-тан астам
- D) 4 млрд-тан астам

5.XXI-ғасырды «тұщы су дәуірі» деп жариялаған ұйым

- A) БҰҰ
- B) ТМД
- C) БРИКС
- D) МАГАТЭ

6.Елімізде сапалы ауыз суды пайдаланып отырған тұрғындар

- A) Астана
- B) Семей
- C) Алматы
- D) Шымкент

7.Қазақстандағы таза су қоры шамамен

- A) 5%
- B) 6%
- C) 15%
- D) 3%

8.Елімізде су тапшылығына байланысты 2011-2020 жылдарға арналған бағдарлама

- A) «Ақ бұлақ-2020»
- B) «Ауыз су-2020»
- C) «Су-тіршілік көзі»
- D) «Бұлақ бастауы-2020»

9.Суды тұндыру және сүзгіден өткізу арқылы тазарту әдісі

- A) механикалық
- B) химиялық
- C) физикалық-химиялық
- D) биологиялық

10.Суды түрлі химиялық заттарды қосу арқылы тазарту әдісі

- A) механикалық
- B) химиялық
- C) физикалық-химиялық
- D) биологиялық

11.Суды ультрадыбыс,электр тогымен өңдеу және озон,хлор сияқты заттарды қосу арқылы тазарту әдісі

- A) механикалық
- B) химиялық
- C) физикалық-химиялық
- D) биологиялық

12.Суды ұсақ тірі организмдер (моллюска,инфузория,ұсақ шаян) және бактериялар көмегімен тазарту әдісі

- A) механикалық
- B) химиялық
- C) физикалық-химиялық
- D) биологиялық

13.Суды тазартудан өткізу үшін жасалады

- A) шығанақ
- B) бұғаз
- C) тоған
- D) шатқал

14.Солтүстік жағалауында Орталық Қазақстанның маңызды тау-кен,металлургия кәсіпорындары орналасқан,еліміздің көрікті көлдерінің бірі

- A) Каспий
- B) Марқакөл
- C) Зайсан
- D) Балқаш

15.Балқаш көлінің оңтүстік аудандарында өсірілетін дақыл

- A) күнбағыс
- B) күріш
- C) картоп
- D) арпа

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
A	B	A	C	A	C	D	A	A	B	C	D	C	D	B

Биосфера

24-тақырып: Табиғат зоналары мен биіктік белдеулер

1.Тек бір географиялық белдеу шегінде таралған зона

- A) дала
- B) шөлейт
- C) арктикалық шөл
- D) саванна

2.Ауа температурасы тұрақты төмен,жауын-шашын өте аз түсетін,жылудың жетіспеуінен топырақ жамылғысы жетілмеген жоғары сатыдағы өсімдіктер мүлдем кездеспетіін табиғат зонасы

- A) арктикалық және арктикалық мұзды шқлдер
- B) тундра зонасы
- C) орманды тундра
- D) дала зонасы

3.Солтүстік жарты шардың арктикалық және субарктикалық белдеулері шегінде материктердің жағалық бөлігін алып жатыр.Оңтүстік жартышарда Антркатида жағалауындағы аралдарда ғана кездесетін,мүктер мен қыналар ғана өсе алатын табиғат зонасы

- A) дала
- B) тундра

- C) саванна
- D) орманды дала

4.Оңтүстік жартышарда субарктикалық белдеудегі аралдарды ғана (Оңтүстік Грузия) алып жатқан,жерге төселіп өсетін қайыңдар мен самырсыннан тұратын аласа орман арасында тал,шөптесін өсімдіктер кездесетін табиғат зонасы

- A) орманды тундра
- B) орманды дала
- C) дала
- D) саванна

5.Климаттық жағдайы қоңыржай теңіздік сипаттан шұғыл континенттік сипатқа дейін ауысады.Жазы жылы,қысқы ауа температурасы мұхиттан қашықтаған сайын күр төмендейтін табиғат зонасы

- A) тундра
- B) тайга
- C) саванна
- D) прерий

6.Батпақты жерлер көп,өзендер мол сулы болып келеді.Шайылу күшті жүргендіктен топырақ күлгін (күл түстес) деп аталады.Негізгі ағаштары:шырша,қарағай,балқарағай,майқарағай,самырсын.Бұ қай табиғат зонасы

- A) тундра
- B) тайга
- C) саванна
- D) прерий

7.Аралас орман орман астында топырақ түрі

- A) шымды-күлгін
- B) қара
- C) қоңыр
- D) сұр қоңыр

8.Жалпақ жапырақты орманда топырақ түрі

- A) шымды-күлгін
- B) қара

- C) қоңыр
- D) сұр қоңыр

9. Солтүстік Америкадағы Сеңгір таулардың шығыс етегін бойлай орналасқан орманды дала зонасы

- A) прерий
- B) пампа
- C) кампос
- D) сельвас

10. Жеткілікті ылғал жағдайында қара топырақта таралған биік әрі бітік шөптесін өсімдіктерден тұратын зона

- A) прерий
- B) пампа
- C) кампос
- D) сельвас

11. Оңтүстік Америкадағы жанартаулық жыныстар кең таралған Ла-Плата ойпатындағы субтропиктік дала зонасы

- A) прерий
- B) пампа
- C) кампос
- D) сельвас

12. Солтүстік жартышардың қоңыржай белдеуі мен екі субтропиктік белдеудер орналасқан, түгелімен дерлік шөптесінді өсімдіктер алып жатқан табиғат зонасы

- A) орманды тундра
- B) тайна
- C) дала
- D) саванна

13. Қоңыржай белдеудегі орман мен дала зонасы арасындағы өтпелі зона

- A) орманды тундра
- B) орманды дала
- C) тайга
- D) тундра

14.Екі жартышардың қоңыржай,субтропиктік және тропиктік белдеулері шегінде таралған,жауын-шашын мөлшері буланушылық көрсеткішінен 10-20 есе аз табиғат зонасы

- A) шөлейт және шөл зонасы
- B) саванна
- C) орманды дала
- D) дала

15.Сазды шөлдер

- A) тақырлар
- B) хамадалар
- C) эргтер
- D) балшықтар

16.Тасты шөлдер

- A) тақырлар
- B) хамадалар
- C) эргтер
- D) балшықтар

17.Құмды шөлдер

- A) тақырлар
- B) хамадалар
- C) эргтер
- D) балшықтар

18.Шөлдердегі жерасты суы деңгейі жақын жатқан жерлер мен ірі өзен аңғарларын не деп атайды

- A) тақырлар
- B) шұраттар
- C) бедленд
- D) шатқалдар

19.Қыста ылғал жетіспеушілігіне байланысты ағаштар жапырағын түсіретін орман

- A) ауыспалы ылғалды (муссондық)
- B) саванна

- C) сирек орман
- D) орманды дала

20.Ең басты белгісі ылғалды және құрғақ кезеңдердің айқын ажыратылуы болатын табиғат зонасы

- A) саванна және сирек орман
- B) ауыспалы ылғалды орман
- C) орманды дала
- D) тайга

21.Саваннаның негізгі топырағы

- A) қоңыр
- B) қара
- C) сұр
- D) қызыл

22.Құрғақ саваннан топырағы

- A) қара қоңыр
- B) қызыл қоңыр
- C) ашық қоңыр
- D) сұр қоңыр

23.Өте бітік әрі биік өсетін шөптесін өсімдіктер,топ болып өсетін ағаштар мен өзен бойындағы тоғайлар тән,ағаштары құрғақшылыққа төзімді болып келетін табиғат зонасы

- A) тайга
- B) тундра
- C) саванна
- D) дала

24.Экваторлық белдеулердің бірқалыпты ылғалды климат таралған аудандарын алып жатқан,А.Гумбольдт гилея деп атаған ормандар

- A) ылғалды мәңгі жасыл тропиктік ормандар
- B) ауыспалы ылғалды ормандар
- C) сирек ормандар
- D) ылғалды экваторлық ормандар

25. Жыл мезгілдерінде ауытқу болмайтындықтан, ағаштарда жылдық сақиналар түзілмейтін, Лианалар мен эпифиттер арқылы шырмалған ағаштар орман ішіне кіруге мүмкіндік бермейтін ормандар

- A) ылғалды мәңгі жасыл тропиктік ормандар
- B) сирек ормандар
- C) ылғалды ауыспалы ормандар
- D) ауыспалы экваторлық ормандар

26. Ормандарда ылғал жеткілікті болғандықтан, өсімдіктердің гүлдері мен жемістері ағаш діңінің үстінен тікелей шығу құбылысын не деп атайды

- A) каулифлория
- B) джекфрут
- C) вегетация
- D) папоротник

27. Ылғалды тропиктік ормандардың топырағы

- A) қара қоңыр
- B) қызыл сары (фералитті)
- C) қоңыр қызыл
- D) қар сұр

28. Неғұрлым солтүстікке қарай орналасқан тундра, орманды тундра, тайга зоналары кездесетін таулар

- A) Атлас таулары
- B) Анд таулары
- C) Скандинавия таулары
- D) Айдаһар таулары

29. Аса биік болғанына және оңтүстікте орналасқанына қарамастан, биік таулық шөл климаты жағдайында, қиыршықтасты суық шөлдердің таралуымен шектелетін таулы қырат

- A) Гималай
- B) Тибет
- C) Альпі
- D) Анд

30. 3500 м биіктіктен жалаңаш жартастар мен мұздықтар басталатын еліміздегі тау

- A) Тянь-Шань
- B) Алтай
- C) Сауыр-Тарбағатай
- D) Маңғыстау

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
C	A	B	A	B	B	A	D	A	A	B	C	B	A	A
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
B	C	B	A	A	D	B	C	A	A	A	B	C	B	A

25-тақырып: Солтүстік жартышар материктерінің табиғат зоналары

1. Тундрада ең көп таралған өсімдік

- A) бұғы мүгі
- B) самырсын
- C) балқарағай
- D) қына

2. Каспий маңы ойпатынан басталып, Моңғолия мен Қытайдың тауаралық ойыстарына дейін таралған, жазы аптап ыстық, қысы суық, кейде қарлы боранды болатын табиғат зонасы

- A) орманды дала
- B) шөлейт және шөл
- C) тайга
- D) аралас орман

3. Шығыс Еуропа мен Батыс Сібір жазықтарының оңтүстігінде тұтас жолақ түрінде созылып жатқан табиғат зонасы

- A) орманды дала және дала
- B) шөлейт және шөл
- C) тайга
- D) аралас орман

4. Жерорта теңізінің биік таулармен қоршалған жағалауын алып жатқан зона

- A) қатты жапырақты мәңгі жасыл ормандар мен бұталар зонасы
- B) ылғалды субтропиктік ормандар
- C) субтропиктік ауыспалы ылғалды ормандар
- D) тропиктік шөлдер

5.Кавказдың оңтүстігіндегі Колхида және Ленкорань ойпаттарында таралған ормандар

- A) ылғалды мәңгі жасыл ормандар
- B) ылғалды субтропиктік ормандар
- C) субэкваторлық ауыспалы ормандар
- D) тропиктік шөлдер

6.Жапон аралдары,Кореяның оңтүстігі,Тынық мұхит жағалауы арқылы Үндіқытай түбегін бойлай,субэкваторлық белдеуге де өтетін зона

- A) ылғалды мәңгі жасыл ормандар
- B) субтропиктік ауыспалы ылғалды ормандар
- C) субэкваторлық ауыспалы ылғалды ормандар
- D) тропиктік шөлдер

7.Арабия түбегі мен Үндістандағы Тар шөлін алып жатқан,Еуразия шөлдеріндегі ең ыстық,әрі құрғақ климат тән зона

- A) ылғалды мәңгі жасыл ормандар
- B) субтропиктік ауыспалы ылғалды ормандар
- C) тропиктік шөлдер
- D) экваторлық ылғалды ормандар

8.Үндістан мен Үндіқытай түбектерінің ішкі бөліктеріне тән зона

- A) саванна
- B) тундра
- C) тайга
- D) дала

9.Суда шірімейтін,өте қатты сүрегі кеме және вагон жасауда пайдаланылатын ағаш

- A) пальмира
- B) сандал
- C) тик
- D) баобаб

10.Пальмира пальмасы.хош иісті сандал ағашы,тик ағаштары өстені зона

- A) саванна
- B) тайга

- C) тундра
- D) дала

11. Үндістанның батыс жағалауын, Үндіқытай түбегі мен Филиппин аралдарының солтүстігін алып жатқан ормандар

- A) субэкваторлық ауыспалы ылғалды ормандар
- B) экваторлық ауыспалы ормандар
- C) тропиктік шөлдер
- D) мәңгі жасыл ормандар

12. Жабайы пілдер сақталған, маймылдар барлық жерде кездесетін аймақтар

- A) Филиппин мен Малайзияда
- B) Үндістан мен Шри-Ланкада
- C) Қытай солтүстігі мен Үндіқытай түбегінде
- D) Тибет тауы мен Сахара шөлінде

13. Жауын-шашынның жыл бойы мол түсуі, температураның тұрақты жоғары болуы тіршілік дүниесінің қарқынды дамуына жағдай жасайтын, Еуразияның оңтүстігіндегі аралдарды алып жатқан ормандар

- A) экваторлық белдеудің ылғалды ормандары
- B) саванналар
- C) мәңгі жасыл тропиктік ормандар
- D) арктикалық шөл

14. Өсімдіктердің 40 мыңнан аса түрі, тек қана пальманың 300-дей түрі бар ормандар

- A) экваторлық ылғалды ормандар
- B) мәңгі жасыл тропиктік ормандар
- C) тропиктік шөлдер
- D) арктикалық шөл

15. Шай бұтасы өсірілетін аймақтар

- A) Қытай мен Филиппин
- B) Малайзия мен Индонезия
- C) Үндістан мен Шри-Ланка
- D) Жапония мен Корея

16. Солтүстік Америка материгінің солтүстігіндегі өсімдіктер мен жануарлар дүниесінің түр құрамы қай материкке ұқсайды

- A) Еуразия
- B) Оңтүстік Америка
- C) Африка
- D) Аустралия

17. Солтүстік Америка материгінің оңтүстігіндегі өсімдіктер мен жануарлар дүниесі қай материкке ұқсайды

- A) Еуразия
- B) Оңтүстік Америка
- C) Африка
- D) Аустралия

18. Гренландия аралы мен Канада Арктикалық архипелагының мұздан бос жерлерін алып жатқан табиғат зонасы

- A) саванна
- B) тайга
- C) арктикалық шөл
- D) тундра

19. Солтүстік Америка материгінің солтүстік жағалық бөлігін, Лабрадор түбегін қамтитын табиғат зонасы

- A) саванна
- B) тундра
- C) тайга
- D) тропиктік шөл

20. Солтүстік Американың тундра зонасына тән солтүстік бұғыларының айрықша түрі

- A) карибу
- B) барибал
- C) альпака
- D) шиншилла

21. Кордильер тауының шығыс беткейінен басталып, Атлант мұхитына дейінгі кең алқапты алып жатқан табиғат зонасы

- A) тундра
- B) тайга
- C) саванна
- D) арктикалық шөл

22.Тайга зонасының топырағы

- A) қоңыр
- B) күлгін
- C) қара
- D) қызыл

23.Америка қаракүзені,қара аю-барибал,вапити бұғысы,канада сілеусіні,грizzly аюы мекендейтін табиғат зонасы

- A) тундра
- B) тайга
- C) саванна
- D) дала

24.Қара және ақ шырша,көгілдір шырша,бальзамды майқарағай,америка балқарағайы және қарағайдың бірнеше түрі кездесетін табиғат зонасы

- A) тундра
- B) тайга
- C) саванна
- D) шөлейт

25.Кордильер тауларының Тынық мұхит жағалауында негізінен биік ағаштардан тұратын Жер шарының басқа ешбір жерінде кездеспейтін ну орман орналасқан табиғат зонасы

- A) тайга
- B) саванна
- C) шөл
- D) арктикалық шөл

26.Секвойя ағаштарын қорғау мақсатында ұйымдастырылған ұлттық саябақ

- A) Вуд-Буфалло
- B) Джаспер
- C) Редвуд
- D) Йеллеустон

27.Солтүстік Америка материгінде климаты анағұрлым ылғалды,жұмсақ болып келетін шығыс бөлігін бойлай,оңтүстікте Мексика шығанағы жағалауына дейін таралған табиғат зонасы

- A) аралас және жалпақ жапырақты, ауыспалы ылғалды ормандар
- B) мәңгі жасыл тропиктік ауыспалы ормандар
- C) экваторлық ауыспалы ормандар
- D) сирек ормандар

28. Аралас және жалпақ жапырақты, ауыспалы ылғалды ормандар сақталып қалған тау

- A) Анд
- B) Аппалач
- C) Кордильер
- D) Гималай

29. Құрғақ жерлерде қарағай, өзен бойларындағы батпақтарда батпақ кипарисі таралған табиғат зонасы

- A) аралас және жалпақ жапырақты, ауыспалы ылғалды ормандар
- B) мәңгі жасыл тропиктік ауыспалы ормандар
- C) экваторлық ауыспалы ормандар
- D) сирек ормандар

30. Флорида түбегінің оңтүстігінде орналасқан арнайы қорғауға алынған батпақ

- A) Глейшер
- B) Фанди
- C) Эверглейдс
- D) Какаду

31. Қызыл топырақта саванна және ылғалды мәңгі жасыл ормандар таралған аумақтар

- A) Орталық Америка мен Кариб теңізі аралығында
- B) Аппалач тауы етегі мен Мексика шығанағы аралығында
- C) Аляска түбегімен Кордильер тауы аралығында
- D) Юкатан түбегімен Лабрадор түбегі арасында

32. Солтүстік Америкадағы биік шөптерден тұратын далалар

- A) пампа
- B) прерий
- C) кампос
- D) льянос

33.Қара және күрең топырақтарда биіктігі 1,5 м-ге жететін бозшалғын,бидайық,бизон шөбі және астық тұқымдастар өте қалың өседі

- A) пампа
- B) прерий
- C) кампос
- D) льянос

34.Бизон,дала қасқыры-кайот,түлкі сияқты жануарлары тек қорықтарда ғана сақталған зона

- A) пампа
- B) прерий
- C) кампос
- D) льянос

35.Кордильер тауының ішкі аудандарында қара жусан мен алабота басым өсетін табиғат зонасы

- A) шөлейт
- B) тайга
- C) тундра
- D) дала

36.Шөлейт зонасы Мексика қыратында қандай зонаға ауысады

- A) субтропиктік шөлдерге
- B) тропиктік шөлдерге
- C) экваторлық шөлдерге
- D) тундраға

37.Ағаш тәрізді кактус,алоэ,сүттіген,опунция,юкка өсімдіктері көп таралған табиғат зонасы

- A) тундра
- B) тайга
- C) субтропиктік шөл
- D) арктикалық шөл

38.Суккуленттер дегеніміз не

- A) ылғалды бойына жинайтын өсімдіктер
- B) жылу сүйгіш өсімдіктер

- C) астық дақылдар
- D) майлы дақылдар

39.Суккуленттердің екінші отаны

- A) Юкатан түбегі
- B) Мексика таулы қыраты
- C) Гудзон шығанғы
- D) Аляска таулы қыраты

40.Мексика таулы қыратына Панама мойнағы арқылы Бразилиядан ауысқан өсімдіктер

- A) суккуленттер
- B) секвойя
- C) эфемерлер
- D) тик ағашы

41.Ыстық бұлақтар-гейзерлер,тасқа айналған ағаштар ерекше қорғауға алынған дүниежүзінде тұңғыш рет 1872 жылы ашылған ұлттық саябақ

- A) Үлкен Тосқауыл рифі
- B) Улуру
- C) Йеллоустон
- D) Какаду

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2
									0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	1
A	B	A	A	B	B	C	A	C	A	A	B	A	A	C	A	B	C	B	A	B
2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4
2	3	4	5	6	7	8	9	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	1	2
B	B	B	A	C	A	B	A	C	A	B	B	B	A	A	C	A	B	A	C	

26-тақырып:Оңтүстік жартышар материктерінің табиғат зоналары

1.Африка жерінің қанша пайызын экватор мен тропик аралығы алып жатыр

- A) 96%
- B) 94%
- C) 85%
- D) 75%

2.Оңтүстік Америка жерінің қанша пайызын экватор мен тропик аралығы алып жатыр

- A) 81%
- B) 65%
- C) 56%
- D) 45%

3.Аустралияның қанша пайызын экватор мен тропик аралығы алып жатыр

- A) 75%
- B) 89%
- C) 99%
- D) 66%

4.Оңтүстік Америка материгінде солтүстіктен оңтүстікке қарай 9000 км шамасында созыла орналасқан тау

- A) Анд
- B) Аппалач
- C) Кордильер
- D) Гималай

5.Анд тау жүйесінің төменгі бөлігінде орналасқан әйгілі жағалық шөл

- A) Сахара
- B) Тар
- C) Атакама
- D) Нуби

6.Түйе тұқымдасына жататын ламаның екі жабайы түрі-викунья және гуанако мекендейтін тау жүйесі

- A) Аппалач
- B) Гималай
- C) Анд
- D) Кордильер

7.Анд тауының символы деуге болатын жануарлар

- A) кондор мен лама
- B) пума мен шиншилла
- C) тау тапирі мен көзілдірікті аю
- D) карибу мен кайот

8.Терісі бағалы кеміргіш

- A) кондор
- B) пума
- C) альпака
- D) шиншилла

9. Аса ірі жыртқыш құс

- A) альпака
- B) кондор
- C) шиншилла
- D) пума

10. Қолға үйретілген лама

- A) альпака
- B) кондор
- C) шиншилла
- D) пума

11. Африка жерінің 40%-ын алып жатқан табиғат зонасы

- A) саванна
- B) тундра
- C) тайга
- D) орманды дала

12. Соңғы 50 жылда саваннаға қарай 650 км² ілгерілеп енген шөл

- A) Атакама
- B) Сахара
- C) Нуби
- D) Такламакан

13. Африканың қай аймағында 1500 км-лік орман белдеуі қолдан отырғызылған

- A) Солтүстік
- B) Оңтүстік
- C) Шығыс
- D) Батыс

14. Басқа материктерден ерте айырылып кеткен материк

- A) Африка
- B) Аустралия
- C) Еуразия
- D) Антарктида

15. Жергілікті жыртқыштары жоқ материк

- A) Африка
- B) Аустралия
- C) Антарктида
- D) Еуразия

16. Жапырағында тез тұтанатын эфир майы көп ағаш

- A) секвойя
- B) виктория регия
- C) тик
- D) эвкалипт

17. Елтаңбасында эму страусы мен кенгуру бейнеленген ел

- A) АҚШ
- B) Аустралия Одағы
- C) Қытай
- D) Жапония

18. Аустралияда ехидна, үйректұмсық, лиракұйрық қай жерде бейнеленген

- A) темір ақшада
- B) мемлекеттік туды
- C) қорықтарда
- D) елтаңбада

19. Улуру, Үлкен Тосқауыл рифі, Какаду тәрізді ұлттық саябақтар тиесілі материк

- A) Антарктида
- B) Аустралия
- C) Африка
- D) Оңтүстік Америка

20. Қыркұлақ ауруына ем кертелен қырыққабаты өсетін материк

- A) Африка
- B) Аустралия
- C) Антарктида
- D) Оңтүстік Америка

21. Ұзындығы 3 метрге жететін Уэддел итбалығы мекендейтін материк

- A) Африка
- B) Аустралия
- C) Антарктида
- D) Оңтүстік Америка

22. Антарктида материгінде жойылу жағдайында тұрған итбалықтардың ең ірісі

- A) теңіз пілі
- B) теңіз арыстаны
- C) Уэддел итбалығы
- D) теңіз сиыры

23. Антарктидадағы көк киттердің қорғауға алынып, аулауға тиым салынған жыл

- A) 1968ж
- B) 1967ж
- C) 1959ж
- D) 1978ж

24. Антарктикада тіршілік ететін пингвиндердің түрі

- A) 17
- B) 18
- C) 19
- D) 20

25. Антарктика жағалауы мен мұздардағы ең көп таралған пингвин түрі

- A) император
- B) адели
- C) альбатрос
- D) шағала

26. Пингвиндердің ең ірісі

- A) император
- B) адели
- C) альбатрос
- D) шағала

27.Қанатын жайған кездегі дене тұрқы 3,5м-ге жететін құстардың ішіндегі ең ірісі

- A) император
- B) адели
- C) альбатрос
- D) шағала

28.Кит аулау бойынша ең жоғарғы рекордтық көрсеткіш

- A) 5 млн т
- B) 6 млн т
- C) 3 млн т
- D) 2 млн т

29.Халықаралық кит аулау комиссиясы шешімімен (ХКК) кит аулау кәсіпшілігіне тыйым салынатын мораторий қабылданған жыл

- A) 1982ж
- B) 1983ж
- C) 1984ж
- D) 1985ж

30.Антарктиканың теңіздік биоресурстарын сақтау және пайдалану шараларын басқарумен 1982 жылдан бастап айналысатын халықаралық комиссия

- A) АНТКОМ
- B) ЮНЕП
- C) ТМД
- D) БҰҰ

31.Егерде Антарктида мұз жамылғысы толығымен еріген жағдайда Дүниежүзілік мұхит деңгейі қанша метрге дейін көтерілуі мүмкін

- A) 50м
- B) 80м
- C) 70м
- D) 45м

32.НАСА-ның мәлімдемелері бойынша озон қабығы жұқарған ауданның рекордтық көрсеткіші 29,9 млн км-ге жеткен жыл

- A) 2012ж
- B) 2000ж
- C) 2005ж
- D) 2001ж

33.2012 жылы 22 қыркүйекте тіркелген озон қабығы жұқарған ауданының көрсеткіші

- A) 21,2 млн км
- B) 25,7 млн км
- C) 23,4 млн км
- D) 26,5 млн км

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
A	A	A	A	C	C	A	D	B	A	A	B	A	B	B	D	B
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34
A	B	C	C	A	B	A	B	A	C	C	A	A	C	B	A	

27-тақырып:Мұхиттардың тіршілік дүниесі

1.Беткі ағыстармен бірге қозғалатын алуан түрлі біржасушалы балдырлардан,әртүрлі қарапайымдардан,ұсақ шаяндардан және бақалшақтардан тұрады

- A) планктон
- B) нектон
- C) бентос
- D) эктон

2.Мұхиттағы биомассаның 70%-ын құрайды

- A) фитопланктон
- B) зоопланктон
- C) нетон
- D) бентос

3.Мұхит сулары мен оның беткі бөлігінде еркін жүзетін балықтар,теңіз сүтқоректілері,теңіз жыландары мен тасбақалар,ірі моллюскалар құрайды

- A) планктон
- B) нектон
- C) бентос
- D) зоопланктон

4. Мұхит түбінде бекініп тіршілік ететін өсімдіктер мен жануарлар дүниесі құрайды

- A) планктон
- B) нектон
- C) бентос
- D) зоопланктон

5. Дүниежүзілік мұхит суларында жануарлардың қаншаға жуық түрі кездеседі

- A) 150 мың-ға жуық
- B) 160 мың-ға жуық
- C) 170 мың-ға жуық
- D) 180 мың-ға жуық

6. Дүниежүзілік мұхит суларында жануарлардың қаншаға жуық түрі кездеседі

- A) 15 мыңнан астам
- B) 16 мыңнан астам
- C) 17 мыңнан астам
- D) 18 мыңнан астам

7. Бір жылда ауланатын балықтың жалпы массасы

- A) 110-120 млн т
- B) 115-130 млн т
- C) 125-130 млн т
- D) 150-160 млн т

8. «Тікенді шеңбер» деген атқа ие болған теңіз жұлдызының тым көбейіп кетуінен экологиялық қауіпті жағдай қалыптасқан Аустралияның аумағы

- A) Үлкен Тосқауыл рифі
- B) Саргасс теңізі
- C) Кариб теңізі
- D) Шығыс Қытай теңізі

9. Дүниежүзілік мұхиттың екі жартышардағы маржандық құрылымдар көптеп таралған аудандары

- A) экватор
- B) тропиктер
- C) қоңыржай
- D) арктикалық

10.Адамдардың қоректенуі үшін қажетті нәруыздың қанша пайызын мұхит береді

- A) 20%
- B) 25%
- C) 30%
- D) 50%

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A	A	B	C	B	A	A	A	B	A

28-тақырып: Өсімдік әлемі мен жануарлар дүниесін қорғау

1.1948 жылы Табиғат пен табиғат ресурстарын қорғаудың халықаралық одағы қай ұйымның шешімімен құрылды

- A) БҰҰ
- B) ТМД
- C) ЮНЕП
- D) БРИКС

2.1971 жылы қай ұйымның тарапынан «Адам және биосфера» бағдарламасы қабылданды

- A) БҰҰ
- B) ТМД
- C) ЮНЕСКО
- D) БРИКС

3.ЮНЕСКО бағдарламалары шегіндегі шаралардың ең маңыздысы

- A) биосфералық қорықтардың үлесін арттыру
- B) табиғатта ағаштарын санын арттыру
- C) мұхит суларының тазалығын сақтау
- D) дүниежүзілік ауызсудың деңгейін жақсарту

4.Жер шарындағы 70 тен астам елдегі құрылған биосфералық қорықтар саны

- A) 300-ге жуық
- B) 500-ге жуық
- C) 700-ге жуық
- D) 800-ге жуық

5.Бүгінгі таңда Жер шарының ерекше қорғауға алынған жер көлемі

- A) 4 млн км²
- B) 5 млн км²
- C) 8 млн км²
- D) 9 млн км²

6.Табиғатты қорғаумен қатар,оны ғылыми-ағарту,мәдени-демалыс бағытында пайдалануды жүзеге асыратын жерлер

- A) қорықша
- B) қорық
- C) ұлттық табиғи саябақтар
- D) саябақтар

7.Бүгінгі таңда дүниежүзінде құрылған ұлттық саябақтар саны

- A) 2500
- B) 2400
- C) 3600
- D) 1550

8.Тек Қазақстан аумағында өсетін өсімдіктер саны

- A) 730-дан астам
- B) 780-нен астам
- C) 800-ден астам
- D) 950-ден астам

9.1981 жылы шыққан Қызыл кітапқа енген өсімдік түрі

- A) 306
- B) 505
- C) 809
- D) 780

10.Қазақстанның Қызыл кітабына тіркелген омыртқалылардың түрі

- A) 125
- B) 150
- C) 135
- D) 146

11.Қазақстанның Қызыл кітабіна тіркелген омыртқасыздардың түрі

- A) 98
- B) 96
- C) 89
- D) 76

12.Қаракүзен өсіру қолға алынған аймақ

- A) Алтай тауы
- B) Тянь-Шань тауы
- C) Маңғыстау
- D) Мұғалжар

13.Құлан мен пржевальский жылқысын өсіру қолға алынған ұлттық саябақ

- A) Баянауыл
- B) Алтынемел
- C) Қарқаралы
- D) Алматы

14.Ит тәріздес жанат өсіру қолға алынған аймақ

- A) Арал теңізі
- B) Балқаш кклі
- C) Каспий теңізі
- D) Марқакөл

15.Қазақстан өсімдіктерінің қанша пайызы шөптесін өсімдіктер

- A) 83,5%
- B) 85,6%
- C) 56,5%
- D) 98,5%

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
A	C	A	A	A	C	B	A	A	A	B	A	B	C	A

Табиғи-аумақтық кешендер

29-тақырып: Географиялық қабықтың құрамы мен құрылысы

30-тақырып: Географиялық қабықтың заңдылықтары

1. Географиялық қабықтың жоғарғы шегарасы

- A) тропопауза
- B) ионосфера
- C) тропосфера
- D) стропаузау

2. Географиялық қабықтың шегарасы поляр маңы ендіктерінде

- A) 9-10 км
- B) 15-25 км
- C) 10-20 км
- D) 12-13 км

3. Географиялық қабықтың қоңыржай ендіктердегі шегарасы

- A) 12-13 км
- B) 15-16 км
- C) 17-18 км
- D) 16-17 км

4. Географиялық қабықтың тропиктердегі шегарасы

- A) 18-19 км
- B) 16-17 км
- C) 20-21 км
- D) 24-25 км

5. Географиялық қабықтың төменгі шегарасы Дүниежүзілік мұхиттағы шұңғымалармен

- A) 10-11 км
- B) 15-16 км
- C) 14-16 км
- D) 12-13 км

6. Географиялық қабықтың төменгі шегарасы құрлықта шөгінді жыныстар таралған жермен

- A) 5-7 км
- B) 7-8 км
- C) 9-11 км
- D) 15-17 км

7.Адамның шаруашылық әрекеті әсерінен түрлі деңгейдегі өзгерістерге ұшыраған жерлер

- A) шараушылық жерлер.
- B) антропогендік табиғат кешендері
- C) рекреациялық табиғат кешендері
- D) қорықтар

8.Географиялық қабықты құрайтын барлық компоненттердің бір-бірімен өзара тығыз байланыстылығы,біреуіндегі өзгерістің бүкіл қабық тұтастығынң бұзылуына себепші болатындығы бұл-

- A) зоналылық
- B) ырғақтылық
- C) географиялық қабықтың біртұтастығы
- D) тепе-теңдік

9.Географиялық қабықтағы үдерістер мен құбылыстардың белгілі бір уақыт аралығында,бір бағытта тұрақты қайталануы.

- A) зоналылық
- B) ырғақтылық
- C) географиялық қабықтың біртұтастығы
- D) тепе-теңдік

10.Географиялық қабықтың климаттық,биогеографиялық және де басқа ерекшеліктері бойынша басым түрде ендік бағытта зоналарға жіктелуі

- A) зоналылық
- B) ырғақтылық
- C) географиялық қабықтың біртұтастығы
- D) тепе-теңдік

11.Жердегі магниттік дауылдарды туғызатын Күн қарқындылығының артуы қанша жыл сайын қайталанып отырады

- A) 15 жыл
- B) 12 жыл

C) 11 жыл

D) 17 жыл

12. Географиялық қабықтың зоналылық заңдылығын негіздеген ғалым

A) В.В. Докучаев

B) Г.К. Тушинский

C) А. Гумбольдт

D) Қ. Сатпаев

13. Географиялық ендіктің зоналылық заңдылығы айқын көрінетін жер

A) Алтай

B) Тянь-Шань

C) Тұран

D) Сауыр-Тарбағатай

14. Азоналық яғни меридиандық сипат тән аймақ

A) Солтүстік Америкадағы Ұлы жазықпен Аустралияның шығысы

B) Шығыс Еуропамен Солтүстік Африка

C) Гималай тауымен Альпі тауы

D) Кордильер тауы мен Аппалач тауы аймағы

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
A	A	A	B	A	A	B	C	B	A	C	A	C	A

IV бөлім-ӘЛЕУМЕТТІК ГЕОГРАФИЯ

Халық географиясы

31-32 тақырып: Халық санағы

33 –тақырып: Ұдайы өсудің түрлері

1. Еліміз тәуелсіздік алғаннан кейін 1-ші рет өткізілген халық санағы

A) 1999ж

B) 2009ж

C) 1998ж

D) 1992ж

2. Белгілі бір мерзімде жүргізілетін тұрғын халықтың демографиялық, әлеуметтік және экономикалық деректерін жинау, жүйелеу, талдау және жариялаудың біртұтас үдерісі

- A) демография
- B) халық санағы
- C) тұрақты халық
- D) заңды тіркелген халық

3.Зерттелген аумақта тұрақты өмір сүріп жатқан тұрғындар

- A) демография
- B) халық санағы
- C) тұрақты халық
- D) заңды тіркелген халық

4.Халық санағы кезінде зерттелетін аумақта тұрақты және уақытша тұрып жатқан барлық тұрғындар

- A) нақты халық
- B) халық санағы
- C) тұрақты халық
- D) заңды тіркелген халық

5.Аталған аумақта заңды түрде тіркелген тұрғындар

- A) нақты халық
- B) халық санағы
- C) тұрақты халық
- D) заңды тіркелген халық

6.Алғаш рет 1682 жылы дүниежүзі халқының санына баға берген ағылшын ғалымы

- A) Уильям Петти
- B) Роберт Скотт
- C) Скимн Хиосский
- D) Петер Грюнвальдт

7.Әлемдегі халық саны 7,5 млрд адамнан асқан жыл

- A) 2018
- B) 2015
- C) 2020
- D) 2017

8.162 мың жылға созылған адамзаттың бүкіл тарихында Жер шарында 107 млрд адам дүниеге келген деген пікірдің иесі

- A) Уильям Петти
- B) Роберт Скотт
- C) Скимн Хиосский
- D) Петер Грюнвальдт

9.Халық санының күрт өсуі

- A) демографиялық саясат
- B) демографиялық бағам
- C) демографиялық жарылыс
- D) демографиялық көрсеткіш

10.Адамзаттың үздіксіз жаңарып,ауысып отыруын қамтамасыз ететін туу мен өлім және табиғи өсу көрсеткіштерінің жиынтығы

- A) ұдайы өсу
- B) халық саны
- C) демография
- D) депопуляция

11.Көшіп келгендер мен көшіп кеткендердің арақатынасы

- A) табиғи өсім
- B) механикалық өсім
- C) демография
- D) салыстырмалы өсім

12.Белгілі бір мерзімадегі демографиялық оқиғалардың нақты шамаларының сипаттамасы

- A) абсолютті демография
- B) салыстырмалы демография
- C) табиғи өсім
- D) ұдайы өсім

13.Халықтың ұдайы өсуінің 100 пайызбен немесе 1000 промилле адамға шаққандағы коэффициенттері түрінде берілуі

- A) абсолютті демография
- B) салыстырмалы демография
- C) табиғи өсім
- D) ұдайы өсім

14.Аграрлы қоғамға немесе индустриялық дамудық бастапқы кезеңдегі аумақтарға тән ұдайы өсу түрі

- A) өтпелі
- B) қазіргі заманғы
- C) дәстүрлі
- D) орташа

15.Адамның өмір жасы әлем бойынша ең қысқа елдер

- A) Лесото,Свазиленд
- B) Жапония,Қытай
- C) Андорра,Лихтенштейн
- D) Мали,Нигер

16.Тек Африка елдеріне тән ұдайы өсу түрі

- A) өтпелі
- B) қазіргі заманғы
- C) дәстүрлі
- D) орташа

17.Дамушы елдердегі дәстүрлі ұдайы өсудің соңғы онжылдықтардағы өзгерістеріне байланысты қалыптасқан ұдайы өсу түрі

- A) өтпелі
- B) қазіргі заманғы
- C) дәстүрлі
- D) орташа

18.Экономикалық дамуы мен өмір сүру сапасы жоғары,қарт адамдар саны басым елдерге тән ұдайы өсу түрі

- A) өтпелі
- B) қазіргі заманғы
- C) дәстүрлі
- D) орташа

19.Туудан өлім артып кетуінің нәтижесінде аумақтағы жалпы халық санының азаюы

- A) делегация
- B) депопуляция

- C) демография
- D) диаспора

20.Депопуляция күшті байқалатын елдер

- A) Шығыс Еуропа
- B) Шығыс Азия
- C) Орталық Азия
- D) Солтүстік Еуропа

21.Өлгендер саны туғандар санынан артық,халық санының аздап өсуі тек сырттан келгендер есебінен өсіп жатқан ел

- A) Аустралия
- B) Нигерия
- C) Германия
- D) Нидерланд

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
A	B	C	A	D	A	D	D	C	A	B	A	B	C	A	C	A	B	B	A	C

36-37 тақырып:Демографиялық жағдай

1.Сәбилер өлімінің көрсеткіштері төмен-бұл ұдайы өсу тән елдер

- A) өтпелі
- B) дәстүрлі
- C) қазіргі заманғы
- D) орташа

2.Белгілі бір аймақтағы,елдегі белгілі бір мерзімдегі халықтың ұдайы өсу көрсеткіштерінің жиынтығы

- A) демографиялық жағдай
- B) тұрақты демография
- C) жаңа демография
- D) депопуляция

3.Туу көрсеткіштерінің ең жоғары деңгейі тән ел (49%)

- A) Мали
- B) Танзания

- C) Нигер
- D) Монако

4.Туудың ең төмен көрсеткіші тән ел (7%)

- A) Малия
- B) Нигерия
- C) Эфиопия
- D) Монако

5.Өлім көрсеткіші туудан асып түсетін елдер

- A) Жапония,Португалия
- B) Қырғызстан,Тәжікстан
- C) Нидерланд,Швеция
- D) Перу,Аргентина

6.Өлім деңгейінің ең төмен көрсеткіштері байқалатын елдер

- A) Шығыс Еуропа елдері
- B) Парсы шығанағы елдері
- C) Оңтүстік Азия елдері
- D) Латын Америка елдері

7.Халықтың жалпы санында балалардың үлесі жоғары елдер типі

- A) тұрақты тип
- B) кері кетуші тип
- C) алға басушы тип
- D) орташа тип

8.Балалар мен егде адамдар санының тепе-теңдігі тән елдер типі

- A) тұрақты тип
- B) кері кетуші тип
- C) алға басушы тип
- D) орташа тип

9.Халықтың жалпы санында егде адамдар үлесінің артуы тән елдер типі

- A) тұрақты тип
- B) кері кетуші тип
- C) алға басушы тип
- D) орташа тип

10.Дүниежүзі бойынша балалар саны ең көп ел (50%)

- A) Мали
- B) Танзания
- C) Нигер
- D) Египет

11.Ресей Федерациясына халықтың жастық құрамының қай типі тән

- A) тұрақты
- B) кері кетуші
- C) алға басушы
- D) орташа

12.Жапонияға тиесілі тип

- A) тұрақты
- B) кері кетуші
- C) алға басушы
- D) орташа

13.Ұдайы өсудің дәстүрлі сипаты тән елдерде пирамида пішіні

- A) қоңырау
- B) үшбұрыш
- C) домалақ
- D) төртбұрыш

14.Ұдайы өсу тұрақты сипаттағы елдерде пирамида пішіні

- A) қоңырау
- B) үшбұрыш
- C) домалақ
- D) төртбұрыш

15.Қазақстан Ресубликасында 2016 жылы адамның өмір жасының орташа ұзақтығы қаншаға тең болды

- A) 78,6
- B) 74,5
- C) 72,4
- D) 69,8

16.Ежелгі Рим мен Грекия тұрғындары орта есеппен қанша жыл өмір сүрді

- A) 25-30
- B) 35-40
- C) 15-20
- D) 45-50

17.Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының деректері бойынша,өмір жасының орташа ұзақтығы жөнінен алдыңғы орында ел (83,7 жас)

- A) Германия
- B) Жапония
- C) Қытай
- D) АҚШ

18.Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының деректері бойынша,өмір жасының ұзақтығы жөнінен ең төменгі көрсеткішке ие ел (38,2 жас)

- A) Танзания
- B) Мали
- C) Ангола
- D) Сирия

19.Қазіргі кезде дүниежүзі бойынша ер адамдар саны әйелдерден шамамен қанша адамға көп

- A) 51 млн
- B) 48 млн
- C) 66 млн
- D) 39 млн

20.Дамыған елдерде ерлер мен әйелдердің арасалмағы жуықтап алғанда қандай қатынаспен сипатталады

- A) 49:51
- B) 48:56
- C) 35:45
- D) 47:51

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A	A	C	D	A	B	C	A	B	A	A	B	B	A	C	A	B	C	A	A

38-тақырып:Демографиялық проблемалар

1.Қазіргі кезде дүниежүзі халқының 83%-ы тұратын елдер

- A) дамушы елдер
- B) нашар дамыған елдер
- C) Латын Америкасы
- D) дамыған елдер

2.Қазіргі кезде дүниежүзі халқының 13%-ы тұратын елдер

- A) дамушы елдер
- B) нашар дамыған елдер
- C) Латын Америкасы
- D) дамыған елдер

3.Елдің демографиялық проблемаларын шешу мақсатында мемлекет деңгейінде табиғи өсуді реттеуге бағытталған шаралар жиынтығы

- A) демографиялық жарылыс
- B) демографиялық саясат
- C) демографиялық бағыт
- D) демографиялық көрсеткіш

4.XX ғасырдың 90-жылдарынан бастап бұрынғы жоспарлы (социалистік) экономикадан нарықтық экономикаға көшкен Шығыс Еуропа және ТМД елдері экономикасы жағынан

- A) дамыған экономикалы елдер
- B) нашар дамыған елдер
- C) өтпелі экономика елдері
- D) плантациялық шаруашылық елдері

5.Қарқынды дамып жатқан экономика саласына еңбекке қабілетті мамандардың жетіспеушілігі байқалатын елдер

- A) Парсы шығанағы елдері
- B) Скандинавия елдері
- C) Анд елдері
- D) Латын Америка елдері

6.Еңбекке қабілетті адамдар санының біртіндеп азаюы,өлім деңгейінің жоғарылауы тәрізді демографиялық проблемалар жиынтығы

- A) демографиялық жарылыс
- B) демографиялық саяса
- C) демографиялық дағдарыс
- D) демографиялық тұрақтылық

7. Табиғи кему-6%-ге тең елдер

- A) Жапония, Корея
- B) Қытай, Үндістан
- C) АҚШ, Мексика
- D) Сербия, Болгария

8. Азаматтардың некеге тұру жасы, ажырасу, ана мен бала құқықтары, жұмыс істейтін аналардың еңбек ету режимі және т.б. реттеу мақсатында қабылдайтын заңнамалық актілер жиынтығы

- A) демографиялық саясаттағы әкімшілік шаралар
- B) демографиялық саясаттағы экономикалық шаралар
- C) демографиялық саясаттағы үгіт-насихат шаралары
- D) демографиялық саясат

9. Тууды қолдау немесе тууды шектеу мақсатында мемлекет тарапынан берілетін қаржылық төлемдер, айыппұлдар, несиелер, салықтық және тұрғын үй беру жеңілдіктері түріндегі шаралар

- A) демографиялық саясаттағы әкімшілік шаралар
- B) демографиялық саясаттағы экономикалық шаралар
- C) демографиялық саясаттағы үгіт-насихат шаралары
- D) демографиялық саясат

10. Мемлекет үшін қажетті демографиялық бағытқа сәйкес қоғамдық пікірді қалыптастыру, халықтың дәстүрлері мен салттарына көзқарас, отбасын жоспарлау саясатына қатысты шаралар

- A) демографиялық саясаттағы әкімшілік шаралар
- B) демографиялық саясаттағы экономикалық шаралар
- C) демографиялық саясаттағы үгіт-насихат шаралары
- D) демографиялық саясат

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A	B	B	C	A	C	D	A	B	C

V бөлім-Экономикалық география

Табиғи ресурстар

39 тақырып: Табиғи ресурстарды экономикалық және экологиялық тұрғыдан бағалау

1. Аумақтағы шаруашылықта пайдаланылатын немесе пайдаланылуы мүмкін табиғи ресурстардың жиынтығы

- A) табиғи-ресурстық әлеует
- B) табиғи ресурстарды экономикалық бағалау
- C) табиғи ресурстарды экологиялық бағалау
- D) табиғи ресурстар көрсеткіші

2. Табиғи ресурстардың қоғамға пайдалылығы тұрғысында шаруашылық маңызын, мөлшерін, сапасын, құнын анықтау

- A) табиғи-ресурстық әлеует
- B) табиғи ресурстарды экономикалық бағалау
- C) табиғи ресурстарды экологиялық бағалау
- D) табиғи ресурстар көрсеткіші

3. Табиғи ресурстарды сарқылу және қалпына келу мүмкіндігі бойынша және оларды игерудің қоршаған ортаға ықпалы тұрғысында бағалау

- A) табиғи-ресурстық әлеует
- B) табиғи ресурстарды экономикалық бағалау
- C) табиғи ресурстарды экологиялық бағалау
- D) табиғи ресурстар көрсеткіші

4. Кез-келген аумақтың табиғат ресурстарын экономикалық бағалаудың 5 балдық жүйесін ұсынған ресейлік географ

- A) А.Ю.Скопин
- B) П.Жорж
- C) Р.Амундсен
- D) В.Докучаев

5. Табиғат ресурстарын экономикалық бағалаудың 5 балдық жүйесі бойынша 0 балл-

- A) ресурс мүлде жоқ
- B) ресурстың тек жергілікті маңызы бар
- C) ресурстың аймақтық маңызы бар
- D) ресурстың ұлттық (мемлекеттік) маңызы бар

6. Табиғат ресурстарын экономикалық бағалаудың 5 балдық жүйесі бойынша 1 балл-

- A) ресурс мүлде жоқ
- B) ресурстың халықаралық маңызы бар
- C) ресурстың тек жергілікті маңызы бар
- D) ресурстың аймақтық маңызы бар

7. Табиғат ресурстарын экономикалық бағалаудың 5 балдық жүйесі бойынша 2 балл-

- A) ресурстың аймақтық маңызы бар
- B) ресурс мүлде жоқ
- C) ресурстың тек жергілікті маңызы бар
- D) ресурстың халықаралық маңызы бар

8. Табиғат ресурстарын экономикалық бағалаудың 5 балдық жүйесі бойынша 3 балл-

- A) ресурс мүлде жоқ
- B) ресурстың ұлттық (мемлекеттік) маңызы бар
- C) ресурстың халықаралық маңызы бар
- D) ресурстың аймақтық маңызы бар

9. Табиғат ресурстарын экономикалық бағалаудың 5 балдық жүйесі бойынша 4 балл-

- A) ресурстың аймақтық маңызы бар
- B) ресурстың халықаралық маңызы бар
- C) ресурс мүлде жоқ
- D) ресурстың тек жергілікті маңызы бар

10. Адамзаттың осыған дейінгі бүкіл ғұмырында пайдаланған табиғат ресурстарын қазіргі кезде қанша жыл ішінде тұтынады

- A) 20 жыл
- B) 15 жыл
- C) 45 жыл
- D) 12 жыл

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A	B	C	A	A	C	A	B	B	B

40-тақырып: Дүниежүзі аймақтарының табиғи-ресурстық әлеуеті

41-тақырып: Табиғи ресурстарды өңдеу технологиялары мен орталықтары және дайын өнім түрлері

1. Жанғыш пайдалы қазбалар үлесі жағынан алдыңғы орынды иеленетін елдер

- A) Латын Америка елдері
- B) Батыс Еуропа елдері
- C) Африка елдері
- D) Азия елдері

2. Оңтүстік Африка Республикасы, Аустралия, Бразилия, Қазақстан елдері бай метал түрлері

- A) қара металлургия
- B) түсті металлургия
- C) бағалы металлдар
- D) су ресурстары

3. Дүниежүзі бойынша өндірілетін 55 түрлі пайдалы қазбалардың Қазақстанда қанша түрі өндіріледі

- A) 39 түрі
- B) 45 түрі
- C) 23 түрі
- D) 32 түрі

4. Қазақстанда егістікке жарамды жердің жалпы ауданы шамамен

- A) 45 млн га
- B) 36 млн га
- C) 56 млн га
- D) 102 млн га

5. Қазақстанда жайылымдық және шабындық жерлер ауданы

- A) 180 млн га
- B) 145 млн га
- C) 190 млн га
- D) 205 млн га

6. Республикамызда жайылымдық жерлердің негізгі бөлігі қай зоналарда жатыр

- A) шөл және шөлейт
- B) дала және орманды дала
- C) тайга
- D) тундра

7.Өзен суы ресурсымен жақсы қамтамасыз етілген елдер

- A) Өзбекстан,Түркия
- B) Қырғызстан,Тәжікстан
- C) Ресей,Бразилия
- D) Чад,Мали

8.Еуропа мен Азиядағы халықтың қанша пайызы ірі өзен бойларында орналасқан

- A) 45%
- B) 39%
- C) 25%
- D) 56%

9.Қазақстан аумағында үлкенді-кішілі қанша өзен бар

- A) 48 мың-нан астам
- B) 85 мың-нан астам
- C) 56 мың-нан астам
- D) 26 мың-нан астам

10.Мәдени өсімдіктердің жалпы саны

- A) 6 мың-нан астам
- B) 8 мың-нан астам
- C) 15 мың-нан астам
- D) 25 мың-нан астам

11.Жер шараның орташа ормандылық көрсеткіші

- A) 50%
- B) 25%
- C) 75%
- D) 30%

12.Оңтүстік Америка материяігінің ормандылық көрсеткіші

- A) 52%
- B) 45%
- C) 35%
- D) 63%

13. Солтүстік Африка мен Парсы шығанағы елдерінде ормандылық көрсеткіші

- A) 1-5%
- B) 2-7%
- C) 15-20%
- D) 10-20%

14. Дүниежүзінің өсіп тұрған ағаш сүрегінің қоры

- A) 350 млрд м³
- B) 225 млрд м³
- C) 330 млрд м³
- D) 425 млрд м³

15. Жыл сайын ең аз дегенде орман аумағы қанша гектарға қысқарады

- A) 25 млн га
- B) 15 млн га
- C) 35 млн га
- D) 45 млн га

16. Бүгінгі таңда ғалымдар Жер шарындағы қанша жануардың түрін анықтап сипаттап жазды

- A) 2,5 млн-нан астам
- B) 3,2 млн-нан астам
- C) 1,6 млн-нан астам
- D) 1,5 млн-нан астам

17. Ғалымдардың есептеуі бойынша, мұхиттың биологиялық ресурстары, ең аз дегенде қанша адамды азық-түлікпен қамтамасыз етуге жетеді

- A) 25 млрд
- B) 15 млрд
- C) 20 млрд
- D) 45 млрд

18.Адам пайдаланатын теңіз биомассасының қанша пайызы балықтар құрайды

- A) 85%
- B) 75%
- C) 60%
- D) 45%

19.Соңғы 40 жыл ішінде адамзаттың энергияны пайдалануы қанша есеге өсіп отыр

- A) 2,5 есе
- B) 3,5 есе
- C) 1,5 есе
- D) 4,5 есе

20.Мұнайдың қоры жағынан қарасақ,еліміз аумағының қанша пайыз жерінде мұнай-кен орындары орналасқан

- A) 62%
- B) 73%
- C) 45%
- D) 65%

21.Тек қана Каспий теңізі қайраңындағы барланған мұнай қоры

- A) 15 млрд т
- B) 15 млрд т
- C) 13 млрд т
- D) 25 млрд т

22.Қазып алынған уран кенін теміржол торабындағы арнайы тасымалдауға арналған контейнерлерге жеткізгенше жүк мәшинелері ондаған км жол жүреді.Жолында кездесетін елді мекендерге белгілі дәрежеде радиоактивті сәуле таратады.Бұл уран кен орны қайда орналасқан

- A) Маңғыстау
- B) Созақ
- C) Текелі
- D) Үржар

23.Қалдықсыз технология жақсы жолға қойылған кен-металлургия кәсіпорындары

- A) Балқаш, Жезқазған
- B) Үстірт, Текелі
- C) Теңіз, Қарашығанақ
- D) Жезді, Қияқты

24. Автоматтандыру дамыған елдер

- A) АҚШ, Жапония, ГФР
- B) Қытай, Сенегал, Гватемала
- C) Ресей, Перу, Малайзия
- D) Канада, Гаити, Ямайка

25. Мұнайды өңдеуден өткізу зауыттары орналасқан қалалар

- A) Атырау, Семей, Өскемен
- B) Тараз, Арқалық, Қостанай
- C) Ақтау, Павлодар, Шымкент
- D) Петропавл, Қостанай, Жезқазған

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	
									0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	1	2	3	4	5
D	A	A	B	C	A	C	B	B	A	D	A	A	C	A	C	C	A	A	A	C	B	A	A	C

Әлеуметтік-экономикалық ресурстар

42-тақырып: Экономикалық инфрақұрылым элементтері және функциялары

1. Материалдық өндіріс пен халыққа қызмет көрсететін салалардың және әрекет түрлерінің жиынтығы

- A) инфрақұрылым
- B) көлік дәліздері
- C) көлік торабы
- D) телекоммуникациялар

2. Белгілі бір аумақтағы барлық байланыс жолдары, көлік мекемелері мен көлік құралдарының жиынтығы

- A) көлік жүйесі
- B) көлік торабы
- C) көлік дәліздері
- D) байланыс

3.Елдер арасында жолаушы мен жүктің шоғырлану бағыттары бойынша тасымалды қамтамасыз ететін,қажетті құрылғылармен жабдықталған көлік түрлерінің магистральды коммуникацияларының жиынтығы

- A) көлік жүйесі
- B) көлік торабы
- C) көлік дәліздері
- D) байланыс

4.Жүк пен жолаушы тасымалын бірігіп жүзеге асыратын бірнеше көлік түрлерінің түйіскен жеріндегі көлік құрылымы кешені

- A) көлік жүйесі
- B) көлік торабы
- C) көлік дәліздері
- D) байланыс

5.Ақпаратты жинақтау,кеңістікте тарату және тұтынушыға жеткізумен айналысатын сала

- A) көлік жүйесі
- B) инфрақұрылым
- C) байланыс
- D) телекоммуникациялар

6.Байланыс формасы,ақпаратты қашыққа жеткізу әдісі

- A) көлік жүйесі
- B) телекоммуникациялар
- C) байланыс
- D) инфрақұрылым

7.1976 жылы АҚШ-та алғашқы қалалық сандық оптикалық-талшықты телефон жүйесі іске қосылған қала

- A) Нью-Йорк
- B) Лос-Анджелес
- C) Атланта
- D) Майами

8.1966 жылы жарық сигналын жіберу үшін ұзын шыны талшықтарын пайдалануды ұсынған ғалымдар

- A) жапон ғалымдары
- B) ресей ғалымдары
- C) ағылшын ғалымдары
- D) неміс ғалымдары

9.2015 жылы әлемде қанша дербес телефон желісі болды

- A) 1,5 млрд
- B) 1,1 млрд
- C) 2,5 млрд
- D) 3,4 млрд

10.2015 жылы ұялы байланыс абоненттерінің саны қаншаға жетті

- A) 8 млрд
- B) 5 млрд
- C) 7 млрд
- D) 4 млрд

11.Бір-бірінен қашықта орналасқан екі торап арасындағы алғашқы байланыс Калифорния университеті мен Стэнфорд зерттеу институты арасында қай жылы болды

- A) 1969 ж 28 қазан
- B) 1971 ж 25 қазан
- C) 1982 ж 15 қаңтар
- D) 1999 ж 24 қараша

12.2015 жылдың аяғына қарай ғаламторды ұдайы пайдаланатындар саны дүниежүзі бойынша қанша адамға жетті

- A) 4,5 млрд
- B) 2,5 млрд
- C) 3,1 млрд
- D) 1,5 млрд

13.Ғаламторға телефон желісі арқылы алғаш рет қосылу жүргізілген жыл

- A) 1990 ж
- B) 1992 ж
- C) 2000 ж
- D) 1994 ж

14.Бүкіләлемдік тор ғаламторда қолжетімді бола бастаған жыл

- A) 1992 ж
- B) 1991 ж
- C) 1994 ж
- D) 1995 ж

15.Қазақстан Ресубликасының ұлттық домені .kz ресми түрде тіркелген уақыт

- A) 1994 ж 19 қыркүйек
- B) 1996 ж 20 қазан
- C) 1998 ж 10 қыркүйек
- D) 2001 ж 5 қазан

16.ҚР Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетінің деректері бойынша,2016 жылы Қазақстандағы ғаламторды пайдаланушылар саны қанша адамнан асты

- A) 13 млн
- B) 14 млн
- C) 10 млн
- D) 8 млн

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
A	A	C	B	C	B	C	A	B	C	A	C	A	B	A	A

Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы

43-тақырып:Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық құрамы.Өндіруші сала

1.Марикультура дегеніміз

- A) балық пен теңіз өнімдерін қолдан өсіру
- B) мәдени өсімдіктерді көбейту
- C) асыл тұқымды жануарлар тұқымын сақтау
- D) рекреациялық аймақтарды көбейту

2.Дүниежүзі бойынша өндірілетін барлық көмірдің 45%-ын беретін аймақ\

- A) Батыс Еуропа
- B) Азия
- C) Латын Америкасы
- D) Африка

3.Темір кенін бүгінгі таңда қанша ел өндіреді

- A) 56
- B) 43
- C) 45
- D) 89

4.АҚШ Геологиялық қызметінің мәліметтері бойынша,дүниежүзіндегі темір қорының 18%-ы шоғырланған елдер

- A) Ресей,Бразилия
- B) Қытай,Жапония
- C) Германия,Италия
- D) Канада,Швеция

5.Қазіргі кезде дүниежүзі бойынша жылына қанша тонна темір өндіріледі

- A) 2,5 млрд т
- B) 3,6 млрд т
- C) 2,8 млрд т
- D) 1,6 млрд т

6.Қазіргі кезде технологиялар арқылы кен құрамынан бөліп алуға болатын түсті металдар саны

- A) 80
- B) 70
- C) 60
- D) 90

7.Қазіргі мәлімет бойынша дүниежүзінде ауылшаруашылық саласында еңбек ететін адам саны

- A) 3 млрд-тан астам
- B) 5 млрд-тан астам
- C) 1 млрд-тан астам
- D) 2 млрд-тан астам

8.Ғалымдар ауылшаруашылығының қанша түрін бөліп көрсетеді

- A) 50
- B) 40
- C) 65
- D) 80

9. Африка мен Азияның шөлді аудандарында кездесетін шаруашылық

- A) қодас өсіру
- B) сиыр өсіру
- C) түйе мен ешкі өсіру
- D) омарта шаруашылығы

10. Орталық Азияның таулы аудандарында өсірілетін мал түрі

- A) қодас өсіру
- B) сиыр өсіру
- C) түйе мен ешкі
- D) жібек шаруашылығы

11. Солтүстіктегі тундра зонасында кездесетін шаруашылық түрі

- A) қой шаруашылығы
- B) бұғы өсіру
- C) омарта шаруашылығы
- D) түйе шаруашылығы

12. Дүниежүзіндегі ең ежелгі және ең маңызды шаруашылық

- A) балық
- B) түйе
- C) омарта
- D) бұғы

13. Қазіргі кезде дүниежүзі бойынша ауланатын балық пен өндірілетін теңіз өнімдері жылына қанша тоннаға жетеді

- A) 100 млн т
- B) 205 млн т
- C) 125 млн т
- D) 250 млн т

14. Дүниежүзінде ауланатын балық пен теңіз өнімдерінің қаншасы мамикультура арқылы алынады

- A) 20 млн т
- B) 25 млн т

- C) 15 млн т
- D) 10 млн т

15. Марикультура өнімінің 4/5-ін өндіретін елдер

- A) Африка
- B) Азия
- C) Америка
- D) Батыс Еуропа

16. Марикультура осында 4 мың жыл бұрын басталған ел

- A) Жапония
- B) Қытай
- C) Ресей
- D) АҚШ

17. Ертеректегі балық аулаудың негізгі ауданы болған мұхит

- A) Тынық
- B) Атлант
- C) Үнді
- D) Солтүстік Мұзды мұхит

18. Қазіргі кездегі балық аулаудың негізгі ауданы болып отырған мұхит

- A) Тынық
- B) Атлант
- C) Үнді
- D) Солтүстік Мұзды мұхит

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
A	B	B	A	C	B	C	A	C	A	B	A	A	C	B	B	B	A

44-тақырып: Өндеуші сала

1. Қазіргі кезде болат өндірісінде алдыңғы орынды алатын, дүниежүзі бойынша өндірілетін болаттың 2/5 бөлігі тиесілі елдер

- A) Азия елдері
- B) Еуропа елдері

- C) Латын Америка елдері
- D) Африка елдері

2.Қазіргі кезеңде болаттың металл сынықтарын қайта балқыту әдісімен қанша пайызы алынады

- A) 50%
- B) 40%
- C) 45%
- D) 65%

3.Дамыған және дамушы елдердегі түсті металлургияның басты ерекшеліктерін сипаттаған ғалым

- A) В.П.Масаковский
- B) Г.Тушинский
- C) Б.Алисов
- D) С.Ремезов

4.Түсті металлургия саласы бойынша дамыған елдерге тән ерекшелікті белгілеңіз

- A) Сала құрылымы тармақталған,оғаналуан түрлі сирек металдарды балқытуда енеді
- B) Ресурстармен жеткілікті қамтамасыз етілуі
- C) Сала аз тармақталған,мұнда өндірістің төменгі және орта сатылары басым
- D) Екінші қайтара өңделетін шикізат салыстырмалы түрде аз қолданылады

5.Түсті металлургия саласы бойынша дамушы елдерге тән ерекшелікті белгілеңіз

- A) Өндірісте металлургиялық өңдеудің ақырғы (жоғары) сатылары басым юолады
- B) Шикізатты екінші қайтара өңдеу кеңінен қолданылады
- C) Орналасуы көлік,энергетикалық және тұтыну факторларына бағдарланады
- D) Орналасуы шикізат пен энергетикалық шикізатқа бағдарланады

6.Түсті металлургия салсы бойынша «лас» сатылары басым елдер

- A) дамыған елдер
- B) плантациялық шаруашылық елдері
- C) дамушы елдер
- D) мешеу елдер

7.Қазіргі заманда машина жасауда қанша өндіріс түрі бар

- A) 500-ден астам
- B) 300-ден астам
- C) 250-ден астам
- D) 200-ден астам

8. «Дженерал Моторс», «Форд Мотор», «Дженерал Электрик» ұлтаралық бірлестіктері тиесілі ел

- A) Германия
- B) Жапония
- C) АҚШ
- D) Франция

9. «Даймлер-Крайслер», «Сименс» ұлтаралық бірлестіктері тиесілі ел

- A) Германия
- B) Жапония
- C) АҚШ
- D) Франция

10. «Мицуи», «Мицубиси», «Тойота Мотор» ұлтаралық бірлестіктері тиесілі ел

- A) Германия
- B) Жапония
- C) АҚШ
- D) Франция

11.Целлюлоза-қағаз өндірісінде 1 т дайын өнімге қанша тонна шикізат пен материалдар жұмсалады

- A) 1,5 т
- B) 2,3 т
- C) 1,6 т
- D) 3,0т

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
A	B	A	A	D	C	B	C	A	B	A

45-тақырып:Қызмет көрсету саласы

1.Қазіргі кезде дамыған елдерге тиесілі әлемдік қаржы экспортының үлесі

- A) 90%
- B) 75%
- C) 65%
- D) 50%

2.Қазіргі кезде дамыған елдерге тиесілі әлемдік қаржы импортының үлесі

- A) 90%
- B) 75%
- C) 65%
- D) 60%

3.Пайда болу мақсатында қаржы экономикасының белгілі саласына орналастыру

- A) инвестициялар
- B) несие
- C) облигация
- D) акция

4.Туризмға тиесілі дүниежүзілік жиынтық ішкі өнімнің және жалпы жұмыс істейтін халықтың үлесі

- A) 25%
- B) 15%
- C) 10%
- D) 30%

5.Дүниежүзілік туристік ұйымның мәліметтері бойынша,2016 жылы дүниежүзі бойынша өз елінен басқа елге барған туристтер саны

- A) 1,186 млрд
- B) 2,223 млрд
- C) 3 млрд
- D) 5 млрд

6.Әлемде 60 млн-нан астам туристер демалатын ең ірі таушаңғы туризмі орталығы

- A) Анд
- B) Альпі
- C) Гималай
- D) Аппалач

7.АҚШ та жер қорының қанша үлесі мемлекет меншігінде

- A) $\frac{1}{4}$
- B) $\frac{2}{5}$
- C) $\frac{1}{10}$
- D) $\frac{1}{2}$

8.Алматы қаласында орналасқан әйгілі кондитер фабрикасы

- A) Рахат
- B) Баян сұлу
- C) ҚазАгро
- D) Конфеты

9.Шағын кәсіпорындар санатында қанша жұмысшы саны болады

- A) 100
- B) 50
- C) 250
- D) 300

10.Елімізде 2016 жылдың соңына қарай қанша шағын кәсіпорын жұмыс істейді

- A) 153 мыңнан астам
- B) 125 мыңнан астам
- C) 115 мыңнан астам
- D) 110 мыңнан астам

11.Қазақстанда 2002 жылы іске қосылған ең ірі «Азия Авто» автокөлік құрастырушы зауыты орналасқан қала

- A) Алматы
- B) Өскемен
- C) Астана
- D) Семей

12.Мәшинелерді пайдалануға негізделген,ірі ауқымдағы өндіріспен сипатталатын өнеркәсіп

- A) Фабрика
- B) Ауылшаруашылық кооперативі
- C) Зауыт
- D) Комбинат

13.Өндірістік және басқа шаруашылық әрекетті бірлесіп жүргізу үшін жекетұлғалар немесе заңды тұлғалардың өз еркімен бірігу арқылы құрылатын ұйымдасу формасы

- A) Фабрика
- B) Ауылшаруашылық кооперативі
- C) Зауыт
- D) Комбинат

14.Белгілі бір өнімдерді өндіретін немесе өндірістің белгілі бір сатысын жүзеге асыратын өнеркәсіп

- A) Фабрика
- B) Ауылшаруашылық кооперативі
- C) Зауыт
- D) Комбинат

15.Жалпы аумақтық-өндірістік кешенге біріккен және бірыңғай басқару құрылымы бар кәсіпорындар тобы

- A) Фабрика
- B) Ауылшаруашылық кооперативі
- C) Зауыт
- D) Комбинат

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
A	D	A	C	A	B	A	A	A	B	B	A	B	C	D

47-тақырып:Дүниежүзілік шаруашылық салаларын орналастыру факторлары

1.Экономикалық-географиялық жағдайдың басты төрт түрін бөліп көрсеткен ғалым

- A) Н.Баранский
- B) В.Докучаев
- C) С.Ремезов
- D) Р.Амундсен

2.Дүниежүзіндегі халық саны 1,5 млн адамнан асатын ірі қалалардың қаншасы теңіз жағалауында орналақсан

- A) 2/3
- B) 1/5
- C) 2/4
- D) 1/4

3. Шаруашылық саласын орналастыруға неғұрлым тиімді орынды таңдау үшін қажетті жағдайлар

- A) шаруашылық саласын орналастыру факторлары
- B) аумақтық фактор
- C) экономикалық-географиялық жағдай факторы
- D) табиғи-ресурстық фактор

4. Аумақтағы шаруашылық саласын орналастыруға ықпал ететін мүмкіндіктер мен шектеулердің жиынтығы

- A) шаруашылық саласын орналастыру факторлары
- B) аумақтық фактор
- C) экономикалық-географиялық жағдай факторы
- D) табиғи-ресурстық фактор

5. Аумақтың экономикалық-географиялық орнының шаруашылық саласын орналастыруға ықпалы

- A) шаруашылық саласын орналастыру факторлары
- B) аумақтық фактор
- C) экономикалық-географиялық жағдай факторы
- D) табиғи-ресурстық фактор

6. Аумақтағы табиғи жағдайлар мен табиғи ресурстардың шаруашылық саласын орналастыруға ықпалы

- A) шаруашылық саласын орналастыру факторлары
- B) аумақтық фактор
- C) экономикалық-географиялық жағдай факторы
- D) табиғи-ресурстық фактор

7. Аумақтағы көлік жүйесі дамуының шаруашылық саласын орналастыруға ықпалы

- A) шаруашылық саласын орналастыру факторлары
- B) аумақтық фактор
- C) көлік факторы
- D) экономикалық-географиялық жағдай факторы

8.Аумақтағы еңбек ресурстары көрсеткіштерінің шаруашылық саласын орналастыруға ықпалы

- A) еңбек ресурстары факторы
- B) тұтынушы факторы
- C) көлік факторы
- D) аумақтық фактор

9.Шаруашылық саласын орналастыруға өнімді тұтынатын орталықтардың ықпал етуі

- A) еңбек ресурстары факторы
- B) тұтынушы факторы
- C) көлік факторы
- D) аумақтық фактор

10.Аумақ факторының ерекшеліктері бойынша шағын елдерге тән қатарды белгілеңіз

- A) аумақтың салыстырмалы түрде біркелкі игерілуі
- B) табиғи ресурстардың алуантүрлілігі
- C) халық пен өндірісті орналастыру үшін үлкен мүмкіндіктердің болуы
- D) инфрақұрылымдарды дамытудағы қиындықтар

11.Көпшілік бөлігін шөлдер алып жатқанына қарамастан,соңғы жылдары бидай мен өзін толық қамтамасыз етіп,тіпті оны экспортқа шығара бастаған ел

- A) Египет
- B) Танзания
- C) Сауд Арабиясы
- D) Морокко

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
A	A	A	B	C	D	C	A	B	A	C

VI бөлім-Елтану және саяси география негіздері

Дүниежүзі елдері

49-тақырып:Дүниежүзінің саяси картасы

1.1897 жылы «Саяси география» атты еңбегі жарық көрген,саяси географияның ғылым ретінде негізін қалаған неміс ғалымы

- A) С.Тойнби
- B) Ф.Ратцель
- C) Ф.Нансен
- D) П.Жорж

2.Елдердің шегаралары,саяси-әкімшілік құрылымы,астаналары бейнеленетін карта

- A) дүниежүзінің саяси картасы
- B) географиялық-физикалық карта
- C) климаттық карта
- D) саяси картаның басты нысандары

3.Дүниежүзінің саяси картасы мен ондағы заңдылықтарды,өзгерістерді зерттейтін географияның саласы

- A) саяси география
- B) экономикалық география
- C) әлеуметтік география
- D) физикалық география

4.Мемлекеттік мәртебесі рәсімделген және рәсімделмеген елдер мен аумақтар

- A) дүниежүзінің саяси картасы
- B) саяси география
- C) саяси картаның басты нысандары
- D) физикалық карта

5.Қазіргі кезде дүниежүзі бойынша тәуелсіз елдер саны

- A) 196
- B) 205
- C) 195
- D) 185

6.Қазіргі кезде «The World Factbook» дереккөзі негізінде дүниежүзінің саяси картасында бар тәуелді аумақтар саны

- A) 60
- B) 50

C) 45

D) 78

7.Дүниежүзінің саяси картасындағы мәртебесі анықталмаған,Марокконың аумақтық келіспеушілігі бар аумақ

A) Батыс Сахара

B) Сомалиленд

C) Оңтүстік Осетия

D) Абхазия

8.Дүниежүзі бойынша танылмаған мемлекеттер саны

A) 9

B) 8

C) 7

D) 15

9.Көптеген мемлекеттер Сербияның бір бөлігі ретінде қарастыратын танылмаған мемлекет

A) Косово Республикасы

B) Оңтүстік Осетия

C) Приднестровье

D) Таулы Карабах Республикасы

10.Көптеген мемлекеттер Әзірбайжанның бір бөлігі ретін қарастыратын танылмаған мемлекет

A) Таулы Карабах Республикасы

B) Оңтүстік Осетия

C) Солтүстік Кипр Түрік Республикасы

D) Приднестровье

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
B	A	A	C	C	B	A	B	A	A

50-тақырып:Елдердің саяси топологиясы

1.Дүниежүзінде қазіргі кезде монархия саны

A) 35

B) 29

C) 45

D) 56

2.2008 жылы халықтың қалауымен республикалық басқаруға көшкен 240 жылдық тарихы бар монархия

A) Непал

B) Камбоджа

C) Испания

D) Бутан

3.Басқару формасы конституциялық монархия болатын мешеу ел

A) Лесосто

B) Дания

C) Оман

D) Бахрейн

4.Бруней,Сауд Арабиясы,Ватикан мемлекеттеріндегі монархия түрі

A) конституциялық

B) абсолюттік

C) теократтық

D) республикалық

5.Әкімшілік-аумақтық бірліктер тікелей орталық үкіметке бағынатын,бүкіл аумағында ортақ заң жүзеге асырылатын мемлекет құрылымы

A) федерациялық мемлекет

B) унитарлы мемлекет

C) монархия

D) теократтық монархия

6.Белгілі бір саяси,экономикалық дербестікке ие,бірақ мемлекеттік егемендігі жоқ аумақтардың одағы

A) федерациялық мемлекет

B) унитарлы мемлекет

C) монархия

D) теократтық монархия

7.Қазіргі кезде бүкіл әлем бойынша республика болып табылатын мемлекеттер саны

- A) 166
- B) 175
- C) 145
- D) 159

8. Унитарлы мемлекеттер қатарына жататын конституциялық монархиялар

- A) БАӘ, Катар
- B) Жапония, Ұлыбритания
- C) Франция, Дания
- D) Кувейт, Оман

9. Қазіргі кезде дүниежүзі бойынша қанша федерация бар

- A) 28
- B) 27
- C) 35
- D) 46

10. Мемлекеттің қалыптасу барысындағы тарихи-географиялық факторларға байланыстың қалыптасқан федерациялық мемлекеттер

- A) АҚШ, Канада, Бразилия
- B) Ресей, Үндістан, Нигерия
- C) Аргентина, Индонезия, Мексика
- D) Испания, Италия, Швеция

11. Астаналық қызметті бейресми түрде екі қласы Берлин мен Бонн қалалары атқаратын ел

- A) Франция
- B) ГФР
- C) Италия
- D) Англия

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
B	A	A	C	B	A	A	B	B	A	B

51-тақырып: Саяси картадағы сандық және сапалық өзгерістер

1. Аса ірі отар иеленуші мемлекет

- A) метрополия
- B) отар

- C) монархия
- D) федерация

2. Метрополияның иелігінде болатын, саяси және экономикалық тәуелсіздігі жоқ, айрықша режімде басқарылатын тәуелді аумақ

- A) республика
- B) отар
- C) монархия
- D) федерация

3. 1867 жылы Ресейден Алясканы сатып алған ел

- A) АҚШ
- B) Жапония
- C) Дания
- D) Германия

4. Үндістан мен Пәкістан арасында болған даулы аумақ

- A) Качское Ранно
- B) Тува
- C) Суэц каналы
- D) Әулие Елена

5. Жағалық бөлігі жасанды жолмен кеңейтіліп келе жатқан елдер

- A) Жапония, Әзірбайжан, Танзания
- B) Нидерланд, Сингапур, Парсы шығанағы елдері
- C) Корея, Ресей, Қазақстан
- D) Швеция, Сингапур, Малайзия

6. Тува мемлекеті өз еркімен КСРО құрамына қосылған жыл

- A) 1956ж
- B) 1989ж
- C) 1944ж
- D) 1939ж

7. Финляндия Ұлы Княздігі Ресей құрамынан бөлініп шыққан жыл

- A) 1918ж
- B) 1919ж

C) 1917ж

D) 1916ж

8.Чехословакия құрамынан Чехия мен Словакия бөлінген жыл

A) 1994ж

B) 1996ж

C) 1993ж

D) 1991ж

9.Танганьика мен Занзибар бірігіп,Танзания мемлекеті қалыптасқан жыл

A) 1964ж

B) 1978ж

C) 1999ж

D) 1956ж

10.Бұрынғы Келісімдік Омандағы бытыраңқы араб әмірліктерінің өзара келісім негізінде бірігуінен Біріккен Араб Әмірліктері деп аталатын жаңа мемлекет пайда болған жыл

A) 1978ж

B) 1971ж

C) 1974ж

D) 1979ж

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A	B	A	A	B	C	C	C	A	B

52-тақырып:Дүниежүзі елдерінің саяси-географиялық жағдайы

1.Крит аралы арқылы Грекияға ықпал етуге болатынын атап көрсеткен ежелгі ғалым

A) Пивей

B) Страбон

C) Аристотель

D) Герадот

2.Мемлекеттің саяси қуатын оның географиялық орнымен байланыстырған британдық географ-ғалым,саясаткер

A) Ф.Ратцель

B) Х.Д.Маккиндер

- C) А.Т.Мэхэн
- D) С.Хантингтон

3.Мемлекеттің саяси күшін оның орналасқан аумағымен байланыстырған,елдердің саяси-географиялық жағдайын зерттеген неміс географы

- A) Ф.Ратцель
- B) Х.Д.Маккиндер
- C) А.Т.Мэхэн
- D) С.Хантингтон

4.Орталығы «хартленд» болып табылатын материк

- A) Еуразия
- B) Солтүстік Америка
- C) Оңтүстік Америка
- D) Аустралия

5.Теңізге шыға алатын елдердің саяси тұрғыдан басым болатынын айтқан америкалық тарихшы

- A) Ф.Ратцель
- B) Х.Д.Маккиндер
- C) А.Т.Мэхэн
- D) С.Хатингтон

6.Ішкі жарты ай елі

- A) Үндістан
- B) АҚШ
- C) Канада
- D) Аргентина

7.XXI ғасырда өркениеттердің әрқелкілігі әлемдік саясаттағы ең басты факторға айналатыны туралы идея айтқан Гарвард университетінің профессоры

- A) Ф.Ратцель
- B) Х.Д.Маккиндер
- C) С.Хантингтон
- D) А.Т.Мэхэн

8.Әлемдік экономикалық және саяси орталықтарға қатысты елдің геосаяси жағдайы

- A) макродеңгей
- B) мезодеңгей
- C) микродеңгей
- D) этнодеңгей

9.Ірі аймақтар мен елдердің топтарына қатысты елдің геосаяси жағдайы

- A) макродеңгей
- B) мезодеңгей
- C) микродеңгей
- D) этнодеңгей

10.Көршілес елдер мен олармен қарым-қатынасы тұрғысында елдің геосаяси жағдайы

- A) макродеңгей
- B) мезодеңгей
- C) микродеңгей
- D) этнодеңгей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
C	B	A	A	C	A	C	A	B	C

53-тақырып:Саяси интеграция

54-тақырып:Қазақстанның саяси-интеграциялық үдерістердегі мүдделері,бағыттары мен бастамалары

1.Қазақстан,Қырғызстан,Қытай,Ресей және Тәжікістан елдері бірігіп 1996 жылы құрған ұйым

- A) Шанхай бестігі
- B) ТМД
- C) Шанхай ынтымақтастық ұйымы
- D) АЗИЯ

2.Шанхай бестігі «Шанхай ынтымақтастық ұйымы» деген атауға ауысқа жыл

- A) 2005ж
- B) 2001ж

C) 2003ж

D) 2010ж

3. Жеке адамның немесе ұйымдасқан қылмыстық топтың өзінің мақсаттарына жету үшін қорқытып, күш қолдану әдісі

A) саяси интеграция

B) лаңкестік

C) күш көрсету

D) сот жүйесі

4. Бірнеше саяси күштер мен құрылымдардың өзара ынтымақтасу үдерісі

A) саяси интеграция

B) лаңкестік

C) күш көрсету

D) сот жүйесі

5. Дүниежүзіндегі ірі әскери-саяси одақ-НАТО құрамына кірген Шығыс Еуропа елдері құрамында болған НАТО ұйымының басты қарсылас одағы

A) Варшава шарты

B) БҰҰ

C) ЛАИ

D) Шығыс Еуропа нүктесі

6. Қазақстан Ядролық сынақтарға жаппай тыйым салу жөніндегі келісімге қол қойды

A) 1995 ж 26 қазан

B) 1994 ж 30 наурыз

C) 1996 ж 30 қыркүйек

D) 1998 ж 10 қыркүйек

7. 2016 жылы 31 наурызда Вашингтондағы ядролық қауіпсіздік жөніндегі төртінші саммитте «Әлем. XXI ғасыр» Манифесін ұсынған тұлға

A) Н.Ә. Назарбаев

B) Қ. Тоқаев

C) А. Айымбетов

D) Қ. Сатпаев

8.Қазақстан Республикасы Азия тобы мемлекеттерінің атынан БҰҰ Қауіпсіздік Кеңесінің 2017-2018 жылдарға уақытша мүшесі болып сайланған уақыт

- A) 2015 ж 28 маусым
- B) 2016 ж 28 маусым
- C) 2017 ж 28 маусым
- D) 2018 ж 28 маусым

9.Алматы саммиті өткенмуақыт

- A) 1991 ж 21 желтоқсан
- B) 1992 ж 22 наурыз
- C) 1995 ж 25 ақпан
- D) 1996 ж 26 қаңтар

10.Қазақстан Республикасы ЕҚЫҰ ұйымына төрағалық еткен жыл

- A) 2015ж
- B) 2011ж
- C) 2010 ж
- D) 2008 ж

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A	B	B	A	A	C	A	B	A	C